

Rapport 2018:2

Analys av antagnings-
omgångarna och trender
i antagningsstatistiken

Antagning till högre utbildning vårterminen 2018



Universitets- och
högskolerådet

www.uhr.se

Antagning till högre utbildning vårterminen 2018

Analys av antagningsomgångarna och trender i antagningsstatistiken



Universitets- och
högskolerådet

Antagning till högre utbildning vårterminen 2018

Analys av antagningsomgångarna och trender i antagningsstatistiken

UHR:s rapportserie 2018:2, Universitets- och högskolerådet, månad 2018

Kontaktperson: Anders Lundholm

ISBN 978-91-7561-049-8

För mer information om myndigheten och våra publikationer, se **www.uhr.se**.

Innehåll

Sammanfattning	5
Summary	7
Rapporten – en bild av antagningen vt 2018 och mera långsiktiga trender	9
Antagningsomgångarna vt 2017 och vt 2018	11
Fler kurser och program att söka	14
Minskad konkurrens vt 2018	16
Drygt varannan sökande konkurrerar om platser	17
MASTER och IK – de internationella antagningsomgångarna	19
Färre sökande till masterprogram	20
Små förändringar för internationella kurser och program på grundnivå	23
Trender	26
Fler kvinnor söker och antas	29
Utbildningar som leder till yrkesexamen	33
Förändringar i utbildningsutbudet	37
Fördjupning 1: Distansutbildning – sökande, behöriga, antagna och reserver	48
Fördjupning 2: Ungas möjligheter att antas vt 2018	56
Bilaga 1: Definitioner av begrepp	67
Bilaga 2: Statistiken i våra databaser	71

Sammanfattning

Vårterminen 2018: Färre sökande i tid men fler sena sökande och fler antagna

Antalet sökande inför vårterminen 2018 vid sista anmälningssdag var 0,2 procent färre än året innan. Drygt 219 000 personer anmälde sig i tid. Inklusive sena anmälningar var det fler sökande än förra året – upp 1,5 procent vid andra urvalet. Då fanns drygt 255 000 sökande till vårens utbildningar.

Antalet antagna i såväl första som andra urvalet var 3,5 procent fler än året innan. I första urvalet erbjöds nästan 177 000 sökande en plats. I andra urvalet fanns drygt 165 000 sökande antagna.

Bland orsakerna till förändringarna kan framhåvas det goda arbetsmarknadsläget och att lärosätena gjort stora överintag, det vill säga antagit fler sökande än platser, eftersom lärosätena av erfarenhet vet att en andel sökande kommer att tacka nej till erbjuden plats.

Långsiktig jämförelse av antagning till vårterminer: Nästan två av tre sökande är kvinnor och utbildningsutbudet förändras

Det totala antalet sökande vid sista anmälningssdag ökade från vt 2008 till vt 2016 för att därefter vända nedåt något.

Under de senaste elva åren har kvinnor utgjort nästan 65 procent av de sökande och män kring 35 procent. Andelen män som söker har sjunkit något under de senaste tre åren, vilket är en bekymrande utveckling. Antal antagna ökar för såväl män som kvinnor, men kvinnor ökar mer.

De senaste årens trend med minskat utbildningsutbud har vänt, nu finns något fler kurser och program att söka.

Störst konkurrens till program på grundnivå

Vissa utbildningar har stor konkurrens om platserna – behöriga sökande reservplaceras – medan andra utbildningar kan anta alla behöriga sökande. De flesta utbildningar har ingen konkurrens – cirka 13 procent av alla kurser och program inför vårterminen 2018 hade konkurrens om platserna. Det är vanligare med konkurrens på program än på kurser, och allra vanligast till program på grundnivå. 42 procent av programmen på grundnivå hade reserver efter andra urvalet.

Många av de utbildningar som har konkurrens har högt söktryck – väsentligt fler sökande än platser. Ur den sökandes perspektiv är konkurrensen hård – 52 procent av alla sökande konkurrerar om sitt förstahandsval. Allra hårdast är konkurrensen till program på grundnivå. Hela 90 procent av förstahandssökande till program på grundnivå har sökt en utbildning där det finns reserver efter andra urvalet.

Internationella sökande minskar något

De särskilda antagningsomgångarna för internationella masterprogram (MASTER) och internationella kurser och program (IK) har fått färre sökande och antagna. Sökande till MASTER minskade 13 procent och IK med ungefär en halv procent. Den grupp som minskat mest är avgiftsskyldiga sökande. Dessa förändringar bör emellertid inte övertolkas, då de allra flesta masterprogram endast startar höstterminer – det är väsentligt färre sökande till vårterminer, och relativt små förändringar i antal kan ge stora förändringar i procent.

Sökande och antagna till distansutbildningar jämfört med övriga utbildningar

Sökande till distansutbildningar ökade kraftigt fram till våren 2012 och har därefter följt samma trender som för sökande totalt. Även antalet antagna till distansutbildning följer på senare år samma trender som för övriga utbildningar. Antal reserver till distansutbildning har ökat mer än för utbildning med normal undervisning.

Liksom för hela utbildningsutbudet är det fler kvinnor än män som söker och antas, men könsfördelningen är ännu mer ojämn än för övriga utbildningar.

Större andel unga antagna våren 2018 trots avvecklad urvalsgrupp

Sökande i den nya gymnasieskolan (Gy-11) som får gymnasieexamen har från hösten 2014 till och med våren 2017 konkurrerat i en egen urvalsgrupp, Blex, utöver de ordinarie urvalsgrupperna. Vårterminen 2018 är alltså den första vårantagningsomgång där Blex utgått. Sökande med gymnasieexamen konkurrerar nu i samma urvalsgrupper som sökande med äldre gymnasiebetyg.

I en jämförelse med våren 2017 har en något större andel 20-åringar, alltså de som i normalfallet gått ut gymnasiet senaste året, antagits inför vårterminen 2018. Avvecklingen av Blex har alltså inte påverkat ungas chans att bli antagna negativt.

Summary

Spring semester 2018: Fewer applicants before the deadline, but more late applicants and more admissions

By the final application date, the number of applicants for the spring semester of 2018 was 0.2 per cent fewer than the previous year. Just over 219,000 applied before the deadline. Including late applications, there were more applicants than the previous year – up 1.5 per cent in the second selection. There were more than 255,000 applicants for the spring's courses and programmes.

The number of admissions in the first and second selections was 3.5 per cent more than the previous year. In the first selection, almost 177,000 applicants were offered a place. In the second selection, over 165,000 applicants were admitted.

Among the reasons for these changes are the good situation on the labour market and higher education institutions accepting more applicants than they have places for, because they know from experience that a proportion of applicants will decline the place they are offered.

Long-term comparison of admissions for spring semesters: Almost two in three applicants are women and the offered courses and programmes are changing

The total number of applicants by the deadline increased from spring semester 2008 to spring semester 2016, and then declined slightly.

Over the past eleven years, women have comprised almost 65 per cent of applicants and men around 35 per cent. The proportion of men has declined somewhat over the past three years, which is a worrying trend. The number of admissions have increased for both men and women, but the increase for women is greater.

The trend in recent years of reducing the number of courses and programmes on offer has now changed, with a slightly greater number open for applications.

Most competition for first-cycle programmes

There is great competition for places on some courses and programmes – qualified applicants are placed on a waiting list – while others can admit all the qualified applicants. Most courses and programmes have no competition – around 13 per cent of all courses and programmes had competition for places. Competition is more common for programmes than for courses, and most common for first-cycle programmes. On the first cycle, 42 per cent of the programmes had reserves after the second selection.

Many of the courses and programmes with competition have a high number of applicants per place. From an applicant's perspective, competition is tough – 52 per cent of all applicants are competing for their first choice. Competition for first-cycle programmes is the toughest; 90 per cent of first

choice applicants for first-cycle programmes have applied for programmes where there are reserves after the second selection.

International applications have declined slightly

The international admissions rounds for international master programmes (MASTER) and international courses and programmes (IK) have had fewer applicants and admissions. Applicants to MASTER dropped by 13 per cent and to IK by about half a per cent. The group that has declined most is fee-paying applicants. However, the changes should not be overinterpreted, as the majority of master programmes only start in the autumn semester – there are significantly fewer applicants for spring semesters, and relatively small changes in numbers can result in large percentage changes.

Applications and admissions to distance learning compared to other courses and programmes

Applicants to distance learning courses and programmes increased significantly until the spring of 2012 and have subsequently followed the same trends as overall applications. In recent years, the number of admissions to distance learning has also followed the same trends as for other courses and programmes. The number of reserves for distance learning has increased more than for courses and programmes with normal teaching.

As for all courses and programmes on offer, more women than men apply and are admitted, but the gender distribution is even more unequal than for other course and programmes.

Greater proportion of young people admitted despite phased out selection group

Applicants from the new upper-secondary school (Gy-11) who received an upper-secondary qualification competed in their own selection group, Blex, from autumn 2014 to spring 2017. Spring semester 2018 was thus the first spring admissions round with no Blex. Applicants with upper-secondary qualifications are now competing in the same selection groups as applicants with older final school grades.

Compared to spring 2017, a somewhat greater proportion of 20-year-olds, i.e. those who would normally have left upper-secondary school in the last year, were admitted for the spring semester of 2018. The phasing out of Blex has thus not negatively affected young people's chances of admission.

Rapporten – en bild av antagningen vt 2018 och mera långsiktiga trender

Ett regeringsuppdrag

Denna rapport är resultatet av ett regeringsuppdrag i regleringsbrevet för Universitets- och högskolerådet (UHR) avseende budgetåret 2017, som anger att myndigheten till Utbildningsdepartementet ska lämna en analys i fråga om utfallet av genomförd antagningsomgång vårterminen 2018.

Produktionssamordnare Anders Lundholm står för text i rapporten. Statistiker Fredrik Lindström och utredare Mattias Wickberg har bidragit med underlag.

Rapporten ger en sammanfattande bild av de nationella antagningsomgångarna vårterminen 2018, samt långsiktiga trender.

- Den antagningsomgång där utbildningarna främst ges på svenska (vt 2018).
- De två mindre antagningsomgångarna där utbildningarna vanligen ges på engelska – internationella masterutbildningar (MASTER vt 2018) och internationella kurser (IK vt 2018).
- Genom att följa utvecklingen under en elvaårsperiod ser vi trender över bland annat sökande och antagna, totalt och för vissa program som leder till yrkesexamen.
- I ett fördjupningsavsnitt redovisas sökande och antagna till distansutbildning under samma tidsperiod. Vissa jämförelser görs också med den rapport om distansutbildning som Universitetskanslersämbetet nyligen gett ut.¹
- Slutligen redovisas unga sökandes chanser att bli antagna, efter att urvalsgruppen Blex avvecklats efter vt 2017.

Analys av vårantagningen

Syftet med den samlade beskrivningen av de tre antagningsomgångarna våren 2018 är att redovisa aspekter av antagningsomgångarna som inte är möjliga att se vid de olika tillfällena under processens gång, vid tidpunkten för sista anmälningssdag och vid tidpunkten för första eller andra urvalet. En jämförelse görs med antagningsomgångarna våren 2017. De underlag som refereras till i rapporten utgörs av de underlag som tidigare inlämnats till Utbildningsdepartementet (underlag 1–2). I underlagen redovisas utfallet av antagningsomgångar utifrån olika perspektiv vid varje givet tillfälle: generellt på individnivå och på utbildningsnivå, och mera detaljerat för vissa utvalda utbildningar som leder till yrkesexamen, till exempel lärarutbild-

1. Distansutbildning i svensk högskola. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Universitetskanslersämbetet, Rapport 2017:18.

ningarna. Sökande redovisas även utifrån om de är skyldiga att betala anmälningsavgift eller inte.

Under en antagningsomgång förändras det ursprungliga antalet kurser och program som erbjuds. Några kurser och program ställs in och andra kommer till. Möjligheten till efteranmälan, så kallade sena anmälningar, gör att antalet sökande ökar mellan sista anmälningsdag samt första och andra urvalet. De redovisningar som görs i rapporten sträcker sig fram till och med det andra urvalet. Ytterligare förändringar kan ske efter det då efterantagning kan göras av respektive lärosäte om de har studieplatser som inte är tillsatta. Den informationen ingår inte här.

I en bilaga definieras begrepp som är vanligt förekommande i redovisningar av antagningsstatistik.

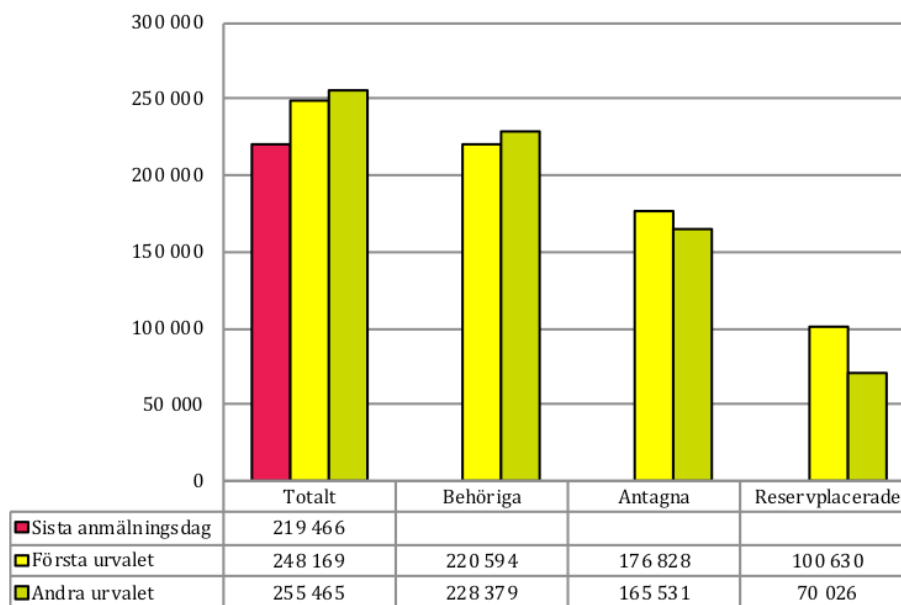
Underlag

- Underlag 1. Statistik i samband med sista ansökningsdag till vårterminen 2018 (vt 2018).
- Underlag 2. Statistik i samband med urval 1 till vårterminen 2018 (vt 2018).

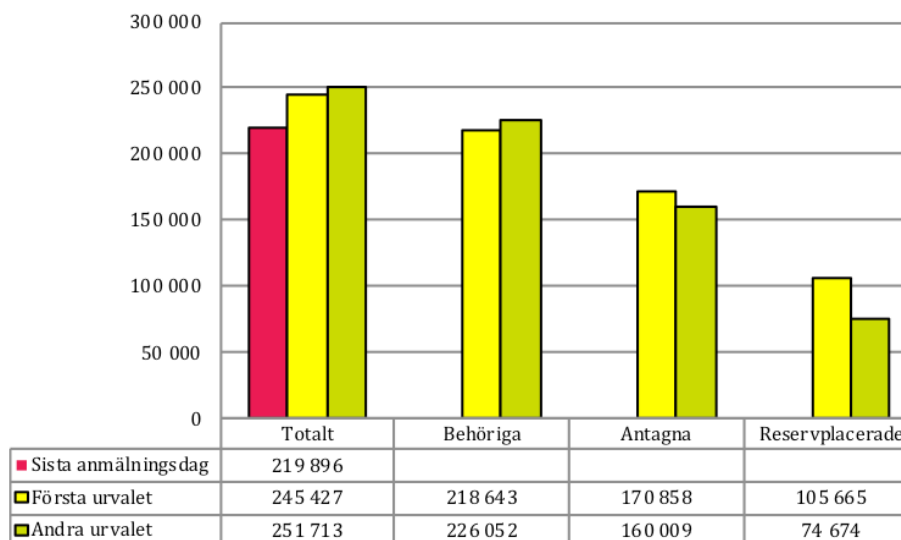
Antagningsomgångarna vt 2017 och vt 2018

I det här avsnittet presenteras förändringar när det gäller antal individer som anmält sig, samt antal kurser och program. Sena anmälningar är inkluderade.

Figur 1: Förändring mellan sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2018, antal sökande.



Figur 2: Förändring mellan sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2017, antal sökande.



Färre sökande i tid – fler sena

Vid sista anmälningssdag vt 2018 var det något färre som anmält sig än vid samma tid vt 2017. Minskningen var drygt 400 personer motsvarande 0,2 procent.

Efter sista anmälningssdag håller många utbildningar öppet för sen anmälan. Därför fortsätter antal sökande att öka under antagningsomgången. Vid såväl första som andra urvalet fanns fler sökande vt 2018 än vt 2017. Vid första urvalet var ökningen drygt 2 700 personer motsvarande 1,1 procent. Vid andra urvalet var ökningen drygt 3 700 personer motsvarande 1,5 procent. Andelen sökande som gör sena anmälningar har alltså ökat jämfört med förra året.

Fler behöriga, fler antagna, färre reserver

Antalet behöriga sökande var fler vt 2018 än vt 2017. Vid första urvalet var ökningen 0,9 procent, vid andra urvalet 1,0 procent. Anledningen till att behöriga sökande ökar från första till andra urvalet är främst att de sena anmälningar som kommit in handläggs. Ökningen i antal behöriga sökande är något mindre än antal sökande totalt. Det torde bero på att det är viss eftersläpning i handläggningen av sena anmälningar – vissa sökande som t.ex. anmält sig strax innan andra urvalet behörighetsbedöms först senare.

Även antalet sökande som antogs till minst en utbildning var större vt 2018 än vt 2017. Vid såväl första som andra urvalet var ökningen 3,5 procent.

Antalet antagna minskar från första till andra urvalet. Det beror främst på att det är svarskrav efter första urvalet, och att vissa sökande tackar nej eller inte svarar alls.

Antalet sökande som antas beror på flera olika faktorer. Utgångspunkten är hur många platser varje utbildning har, men antalet antagna kan vara större eller mindre.

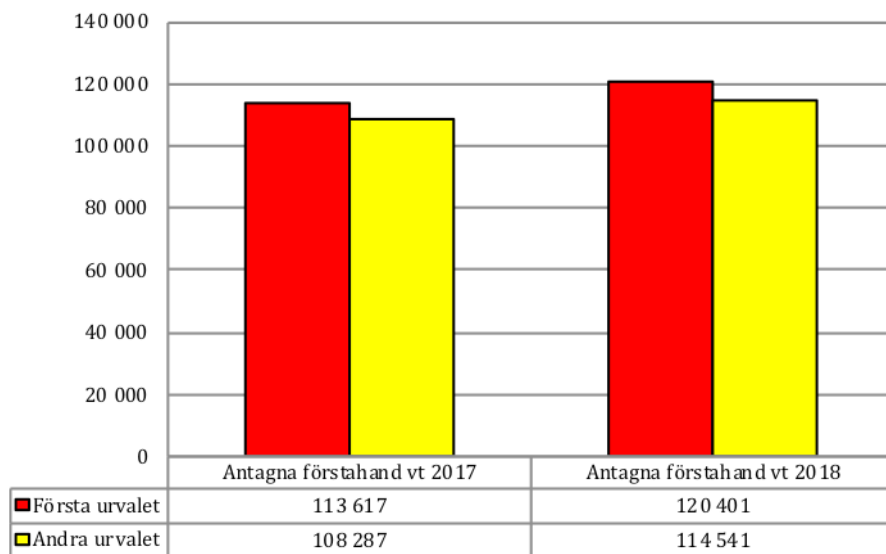
- Till många utbildningar görs överintag: lärosätet antar fler sökande än vad man planerar att utbilda. Detta utifrån att man av erfarenhet vet att en viss andel sökande tackar nej till sin plats.
- Till många andra utbildningar finns färre behöriga sökande än platser. Det finns alltså lediga platser, som kan tillsättas om det tillkommer fler behöriga sökande.

Förändringar i antal antagna kan alltså bero på antal platser, i vilken grad lärosäten gör överintag, och i vilken grad det finns lediga platser.

Antalet reservplacerade var färre vt 2018 än vt 2017. I första urvalet var minskningen 4,8 procent, i andra urvalet 6,2 procent.

Antalet reserver minskar från första till andra urvalet. Dels för att sökande som var reserver efter första urvalet blir antagna i andra urvalet. Dels för att det är svarskrav efter första urvalet och att vissa sökande tackar nej eller inte svarar alls, samt för att det finns en begränsning på hur många utbildningar man kan tacka ja till som reserv.

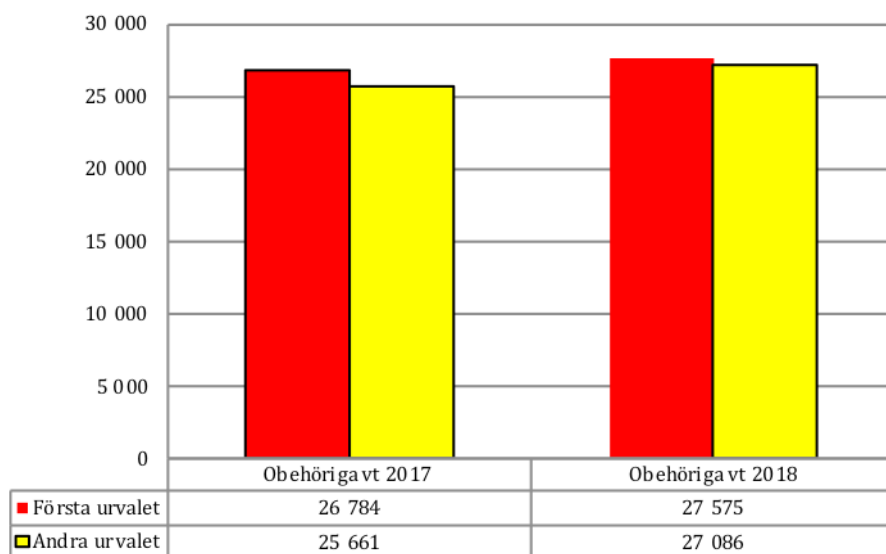
Figur 3: Förändring mellan första och andra urvalet vt 2017 och vt 2018, antal antagna som antagits till sitt förstahandsalternativ.



Antalet som antogs till sitt förstahandsval ökade från vt 2017 till vt 2018. Ökningen jämfört med året innan var 6,0 procent vid första urvalet och 5,8 procent vid andra urvalet. Ökningen var alltså större än för totalt antal antagna, som var 3,5 procent vid båda urvalen (se ovan.)

Som en följd ökade andelen antagna till förstahandsval jämfört med antal antagna totalt. Vt 2017 var andelen 66,5 procent (första urvalet) och 67,7 procent (andra urvalet). Vt 2018 var den 68,1 procent (första urvalet) och 69,2 procent (andra urvalet).

Figur 4: Förändring mellan första och andra urvalet vt 2017 och vt 2018: antal sökande som är obehöriga till samtliga utbildningsalternativ de sökt.



Gruppen sökande som inte är behöriga till något av de utbildningsalternativ de sökt är något större vt 2018 än vt 2017. Här finns främst sökande som fått sin behörighet prövad och beslutats vara obehöriga. Men gruppen innehåller även sökande som gjort en sen anmälan och ännu inte blivit behörighetsprövade.

Andelen sökande som inte är behöriga jämfört med sökande totalt har ökat något sedan förra året. I första urvalet var andelen 10,9 procent vt 2017 och 11,1 procent vt 2018. I andra urvalet var andelen 10,2 procent vt 2017 och 10,6 procent vt 2018.

Ökningen i andra urvalet består sannolikt av sökande som gjort en sen anmälan som ännu inte behörighetsprövats. Det beror på att fler lärosäten har förändrat när sena anmälningar tas emot.

- Traditionellt har sen anmälan varit möjlig från direkt efter sista anmälningssdag, fram till att lärosätet bedömer att anmälan bör stängas – att det finns tillräckligt med sökande för att fylla utbildningen.
- Numera stänger många lärosäten anmälan för alla sina kurser och program vid sista anmälningssdag. Efter första urvalet, när man vet hur många som antagits, öppnar man de utbildningar för sen anmälan där det finns chans för en sen sökande att bli antagen.

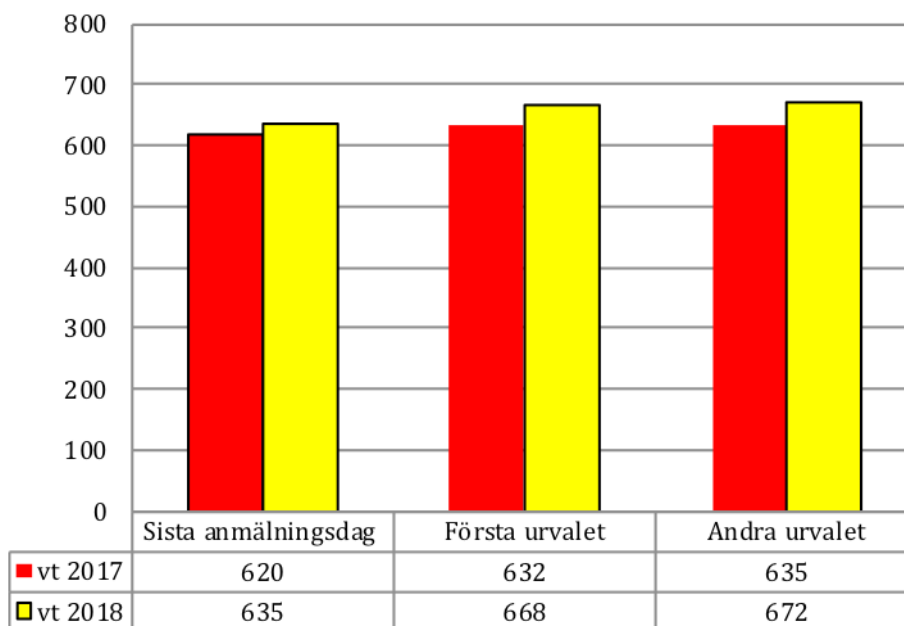
Med det traditionella arbetssättet har sökande som t.ex. anmält sig i juni in normalfallet behörighetsprövats mellan första och andra urvalet. Med det nya arbetssättet öppnar sen anmälan mellan urvalen, och behörighetsprövning sker i regel efter andra urvalet. Därför ökar andelen som inte är behöriga, i och med att det finns fler anmälningar som inte hunnit behörighetsbedömas.

Fler kurser och program att söka

Utbildningsutbudet beslutas av respektive lärosäte, och oftast relativt långt i förväg. Ibland sker förändringar under antagningsomgångens gång, och då kan antalet program och kurser öka eller minska:

- Öka om nya utbildningar läggs till, t.ex. vid sena beslut om att en viss kurs eller ett visst program ska ges.
- Minska om utbildningar ställs in, t.ex. vid förändrade ekonomiska förutsättningar eller för få sökande.

Figur 5: Antal program vt 2017 och vt 2018: Sista anmälningssdag, första och andra urvalet.

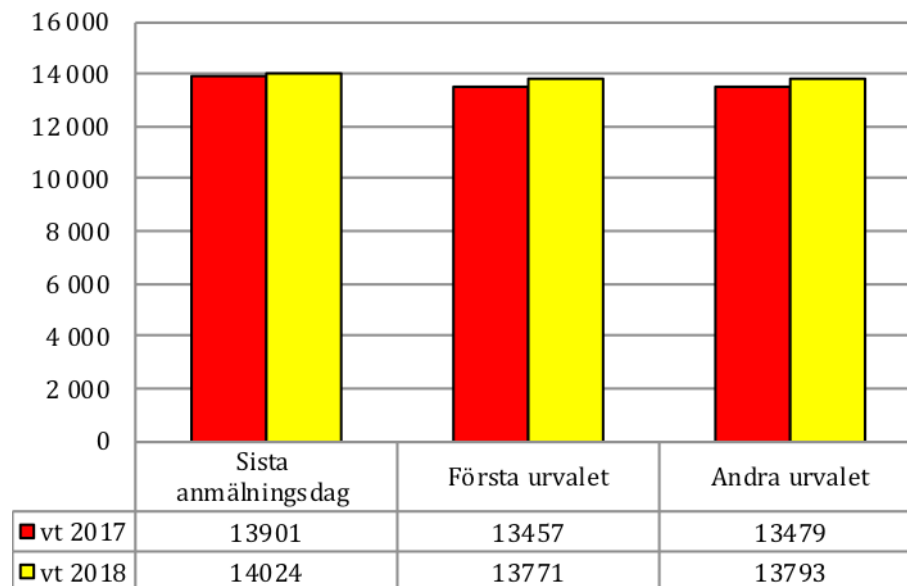


Antalet program var fler i vt 2018 än i vt 2017. Ökningen var 2,4 procent vid sista anmälningssdag, 5,7 procent vid första urvalet och 5,8 procent vid andra urvalet.

Ökningen av antal program under respektive antagningsomgång var större vt 2018 än vt 2017, särskilt mellan sista anmälningssdag och första urvalet. Detta beror främst på att vissa lärosäten har en process för anmälan till senare del av program, där man skapar utbildningstillfällen för respektive program och programtermin som man har sökande till. Ökningen av antal program efter sista anmälningssdag är på så sätt mer en konsekvens av lärosätenas arbetssätt än en reell utökning av utbildningsutbudet.

Ökningen mellan sista anmälningssdag och första urvalet var cirka fem procent vt 2018 och cirka två procent vt 2017, vilket beror på att fler lärosäten börjat använda processen som beskrivs ovan. Mellan första och andra urvalet var ökningen ungefär en halv procent i båda antagningsomgångarna.

Figur 6: Antal kurser vt 2017 och vt 2018: Sista anmälningdag, första och andra urvalet.



Även antalet kurser var större vt 2018 än vt 2017. Ökningen vid sista anmälningdag var 0,9 procent. Ökningen vid såväl första som andra urvalet var 2,3 procent.

Mönstret är lika i båda antagningsomgångarna: Från sista anmälningdag till första urvalet minskade antalet kurser; från första till andra urvalet ökade antalet något. Förändringen mellan sista anmälningdag och första urvalet var mindre vt 2018 än vt 2017, två procent vt 2018 jämfört med tre procent året innan. Det beror antingen på att färre kurser ställts in, eller att fler kurser tillkommit.

Minskad konkurrens vt 2018

Olika utbildningar har olika söktryck. Några utbildningar har tusentals sökande, de flesta andra väsentligt färre. När det finns fler behöriga sökande än platser konkurrerar de sökande med varandra. Med begreppet konkurrens avses här att utbildningen hade minst en reservplacerad sökande i andra urvalet.

I det här avsnittet studeras hur konkurrenssituationen ser ut per utbildningstyp (kurs och program) och nivå.

Tabell 1: Konkurrenssituationen vt 2018 på utbildningar efter andra urvalet.

Utbildningstyp	Nivå						Totalt	
	Grund inkl. bas		Avancerad		Ej klassad			
	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K
Program	566		106		25		697	
- Konkurrens	235	(42%)	43	(41%)	0	(0%)	278	(40%)
- Ej konkurrens	331	(58%)	63	(59%)	25	(100%)	419	(60%)
Kurs (inkl. kurspaket)	9 771		4 544		216		14 531	
- Konkurrens	1 319	(13%)	323	(7%)	60	(28%)	1 702	(12%)
- Ej konkurrens	8 452	(87%)	4 221	(93%)	156	(72%)	12 829	(88%)
Summa	10 337		4 650		241		15 228	
- Konkurrens	1 554	(15%)	366	(8%)	60	(25%)	1 980	(13%)
- Ej konkurrens	8 783	(85%)	4 284	(92%)	181	(75%)	13 248	(87%)

% K/ ej K = Andelen utbildningar med respektive utan konkurrens.

Vanligare med konkurrens på program än på kurser

I antagningsomgången vt 2018 fanns 15 228 utbildningar fördelade på 697 program och 14 531 kurser. Bland programmen var det konkurrens på 40 procent; bland kurserna 12 procent. För hela utbudet var det konkurrens på 13 procent av utbildningarna.

Det är en mindre andel utbildningar med konkurrens än i vt 2017, då motsvarande siffror var 44 procent (program), 14 procent (kurser) och 15 procent (hela utbudet.)

Vanligare med konkurrens på grundnivå, framför allt program på grundnivå

I en jämförelse mellan utbildningsnivåer vt 2018 var det vanligare med konkurrens på grundnivå än på avancerad nivå. Andelen utbildningar med konkurrens var 15 procent på grundnivå, jämfört med 8 procent på avancerad nivå. Bland program på grundnivå var det konkurrens på hela 42 procent.

Jämfört med vt 2017 har andelen utbildningar med konkurrens minskat, då motsvarande siffror var 17 procent (grundnivå), 10 procent (avancerad nivå) och 46 procent (program på grundnivå).

Ingen konkurrens på de flesta utbildningar

För hela utbudet vt 2018 var det konkurrens på 13 procent av utbildningarna. För övriga utbildningar, hela 87 procent, kunde alla behöriga sökande antas. Vt 2017 var motsvarande siffror 15 procent (konkurrens) respektive 85 procent (ej konkurrens).

Drygt varannan sökande konkurrerar om platser

I föregående avsnitt jämförde vi antal utbildningar per typ och nivå – hur många kurser och program som har konkurrens. I nedanstående tabell utgår vi i stället från de sökande – hur många som sökt de olika utbildningarna i första hand, uppdelade per typ och nivå. Antal nedan avser förstahands-

sökande för att varje sökande ska räknas enbart en gång. Här blir bilden en annan – de flesta har sökt en utbildning med konkurrens.

Tabell 2: Konkurrenssituationen för förstahandssökande vt 2018 efter andra urvalet.

Utbildningstyp	Nivå						Totalt	
	Grund inkl. bas		Avancerad		Ej klassad			
	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K
Program	48 900		5 209		0		54 109	
- Konkurrens	44 094	(90%)	3 886	(75%)	0	(0%)	47 980	(89%)
- Ej konkurrens	4 806	(10%)	1 323	(25%)	0	(0%)	6 129	(11%)
Kurs (inkl. kurspaket)	163 063		28 236		10 057		201 356	
- Konkurrens	74 466	(46%)	6 270	(22%)	5 393	(54%)	86 129	(43%)
- Ej konkurrens	88 597	(54%)	21 966	(78%)	4 664	(46%)	115 227	(57%)
Summa	211 963		33 445		10 057		255 465	
- Konkurrens	118 560	(56%)	10 156	(30%)	5 393	(54%)	134 109	(52%)
- Ej konkurrens	93 403	(44%)	23 289	(70%)	4 664	(46%)	121 356	(48%)

Vanligare med konkurrens för sökande till program

Vid andra urvalet fanns drygt 255 000 sökande, varav drygt en femtedel sökt ett program som förstahandsval, övriga en kurs. Bland de programsökande hade inte mindre än 89 procent sökt en utbildning med konkurrens. För kurssökande var motsvarande andel 43 procent.

Vanligare med konkurrens för sökande på grundnivå, framförallt på program på grundnivå

I en jämförelse mellan sökande per utbildningsnivå var det väsentligt vanligare med förstahandssökande till en utbildning med konkurrens på grundnivå än på avancerad nivå. Andelen förstahandssökande till en utbildning på grundnivå med konkurrens var 56 procent, till avancerad nivå 30 procent.

Bland förstahandssökande till program på grundnivå var det konkurrens för inte mindre än 90 procent av de sökande.

MASTER och IK – de internationella antagningsomgångarna

Antagningsomgångarna till masterprogram (MASTER) och internationella kurser (IK) öppnar för anmälan mycket tidigare än den nationella antagningsomgången vt 2018. Anledningen till det är att det finns ett stort antal sökande som behöver ansöka om uppehållstillstånd, ordna med bostad och dylikt innan de börjar studera i Sverige, vilket kan vara en tidskrävande process.

Utbudet i de här antagningsomgångarna består främst av utbildningar med engelska som undervisningsspråk och riktar sig i första hand till utländska sökande, även om svenska sökande också har möjlighet att söka utbildningarna. I MASTER-omgångar finns enbart program på avancerad nivå – främst masterprogram. I IK-omgångarna finns övriga utbildningar: program som påbörjas på grundnivå samt kurser såväl på grundnivå som avancerad nivå.

Avgiftshanteringen är en central del av både IK och MASTER, eftersom den större delen är utländska sökande som allt som oftast är avgiftsskyldiga. De sökande som är medborgare i ett land utanför EU/EES eller Schweiz är avgiftsskyldiga. Anmälnings- och studieavgifter blev införda hösten 2011 med förhoppningen om att minska mängden sökande som inte avser påbörja studierna de söker. Efter avgiftsinförandet visade statistiken att sökande utan svenskt personnummer minskade med drygt 80 procent.²

I det här kapitlet presenterar vi statistik som visar att det totala antalet sökande ökar i båda antagningsomgångarna, samt att sökande utan svenskt personnummer är den största sökandegruppen. Det är också tydligt att fler avgiftsskyldiga sökande väljer att betala anmälningsavgiften, även om det går att urskilja vissa skillnader beroende på om sökande gör en anmälan i MASTER eller IK.

Från två urval till ett

MASTER- och IK-omgångarna vt 2018 har bara ett ordinarie urval, till skillnad från tidigare års motsvarande antagningsomgångar, som haft två urval.

I antagningsomgångar med två urval är det svarskrav: alla antagna och reserver måste svara efter första urvalet. Sökande som tackat ja kvarstår i andra urvalet medan sökande som tackat nej, eller inte svarat alls, förlorar sin plats/reservplats. Efter andra urvalet överlämnas antagningsresultatet till respektive lärosäte som skickar information om studiestart, gör eventuell reservantagning etc., samt skickar fakturor till studieavgiftsskyldiga antagna. I antagningsomgångar med ett urval finns inget svarskrav – antag-

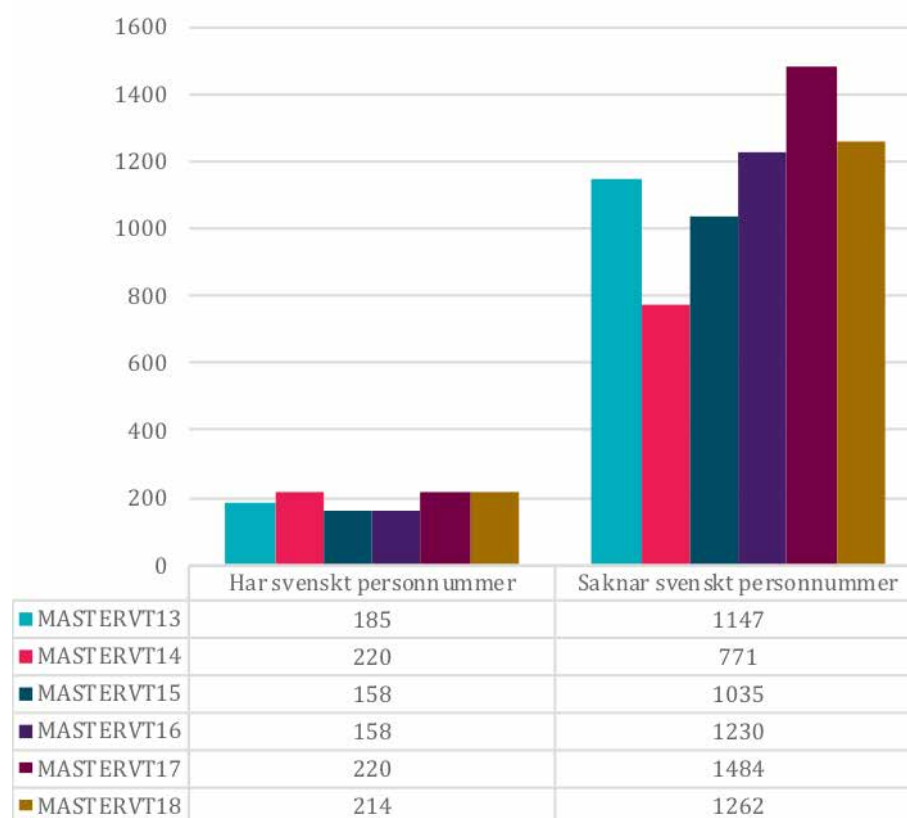
2. Statistiska centralbyrån, "Sökande och antagna till högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå höstterminen 2011", UF 46 SM 1101.

ningsresultatet överlämnas till respektive lärosäte direkt efter första (enda) urvalet.

I detta kapitel jämförs det första (enda) urvalet i MASTER och IK vt 2018 med första urvalet i tidigare antagningsomgångar. För historisk statistik om andra urvalet i tidigare antagningsomgångar hänvisas till tidigare års trendrapporter.

Färre sökande till masterprogram

Figur 7: Antal sökande vid sista anmälningssdag med/utan svenskt personnummer.



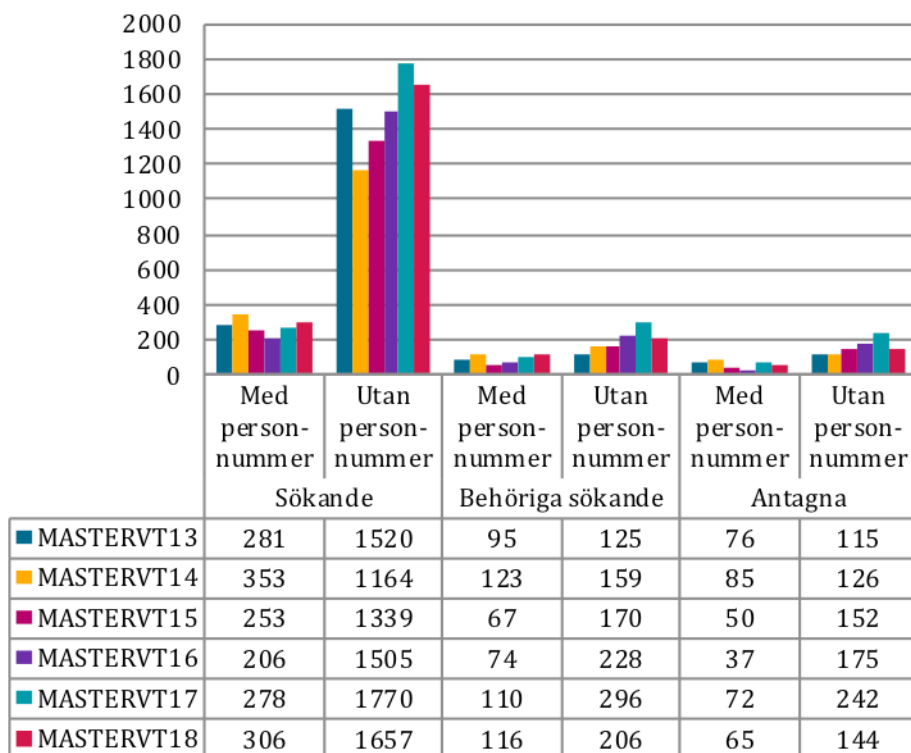
Antal sökande i MASTER vt 2018 vid sista anmälningssdag var 1476, vilket var 13 procent färre än vt 2017 vid samma tid. Minskningen var cirka 3 procent för sökande med svenskt personnummer och 15 procent för sökande utan svenskt personnummer. För den senare gruppen bröts därmed trenden med ökande antal sökande för varje MASTER-omgång sedan vt 2014. Denna nedgång i antal sökande bör emellertid inte övertolkas, då det är mycket få sökande till vårterminer jämfört med höstterminer. Små förändringar i antal kan därför ge relativt stora förändringar i procent.

Sökande utan svenskt personnummer är fortsatt betydligt fler än sökande med svenskt personnummer. Det är inte anmärkningsvärt eftersom antagningsomgången riktar sig till utländska sökande, som oftast saknar svenskt personnummer. Men även svenska sökande, och utländska sökande som

redan bor i Sverige, anmäler sig i antagningsomgången. Av samtliga sökande i MASTER vt 2018 var 85 procent utan svenskt personnummer. Motsvarande andel vt 2017 var 87 procent.

Färre sökande, behöriga och antagna utan svenskt personnummer

Figur 8: Antal sökande (inklusive sena anmälningar), behöriga sökande och antagna, med/utan personnummer vid första urvalet.



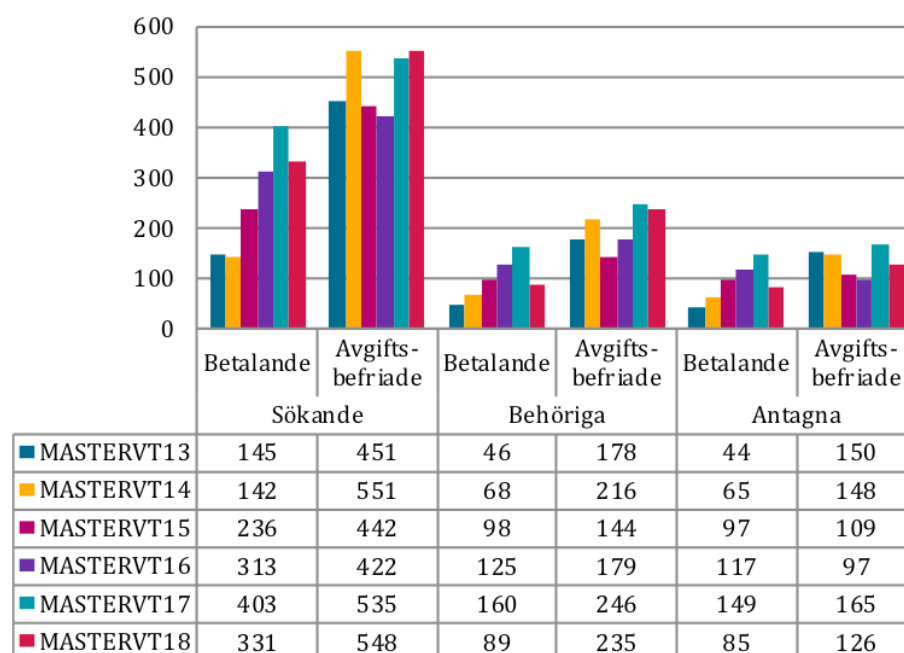
När man tittar på gruppen behöriga sökande i MASTER vt 2018 och jämför med vt 2017 framgår det att sökande med svenskt personnummer ökat något medan sökande utan svenskt personnummer minskat kraftigt, hela 30 procent. En bidragande faktor här är att meriter från Pakistan, ett av de länder med flest sökande, måste verifieras hos det utfärdande lärosätet eller utbildningsmyndigheten Higher Education Commission (HEC). HEC:s onlinetjänst för att verifiera meriter slutade att fungera under en period vilket innebar att verifieringarna fick skickas per post. Detta ledde till att färre sökande hann bli behöriga inför urvalet. Vt 2017 fanns 53 behöriga sökande med meriter från Pakistan, vt 2018 fanns det bara 15. Även sökande med meriter från andra länder, t.ex. Bangladesh och Indien, har färre behöriga sökande än förra året, men förändringen är störst för Pakistan, både till antal individer och minskning i procent.

När det gäller behöriga sökande vid urvalet i masteromgången vt 2018 utgör sökande med svenskt personnummer 64 procent, att jämföra med 73 procent vid första urvalet vt 2017.

Det var färre antagna både med och utan svenskt personnummer vid urvalet i masteromgången vt 2018, jämfört med första urvalet vt 2017. Minskningen var 9 procent för sökande med svenskt personnummer och hela 41 procent för sökande utan svenskt personnummer. Andelen som antagits till något av de program som de var behöriga till var dock något lägre för de sökande med svenskt personnummer (56 procent) jämfört med andelen antagna av behöriga utan svenskt personnummer (70 procent).

Färre sökande, behöriga och antagna som betalat anmälningssavgift

Figur 9: Antal sökande, behöriga sökande och antagna uppdelat på avgiftsskyldiga som betalat anmälningssavgift och avgiftsbefriade till MASTER vt 2013–vt 2018.



Enstaka sökande betalar anmälningssavgift trots att de är avgiftsbefriade, och räknas då i båda grupperna ovan. Därför kan summan av exempelvis antagna vara något större än antalet faktiskt antagna.

För att UHR och respektive lärosäte ska få bedöma den sökandes anmälan måste den sökande antingen betala anmälningssavgift eller styrka att hen är befriad från avgifter. Ungefär en fjärdedel av avgiftsskyldiga sökande betalade anmälningssavgiften i MASTER vt 2018, vilket på någon procentenhet när var samma andel som i MASTER vt 2017.

Av de sökande som betalat anmälningssavgift blev ungefär 27 procent behöriga MASTER vt 2018, väsentligt färre än vt 2017 då 40 procent blev behöriga. Motsvarande siffror för avgiftsbefriade var 42 procent vt 2018 mot 46 procent vt 2017.

Andelen behöriga sökande som blev antagna var väsentligt högre för betalande sökande än för avgiftsbefriade. Hela 96 procent av behöriga sökande som betalat anmälningssavgift blev antagna. Motsvarande siffra för behöriga avgiftsbefriade var 53 procent. MASTER vt 2017 var andelen antagna 93

procent (betalande) respektive 67 procent. Att andelen betalande som antas ökar kan bero på att fler lärosäten använder möjligheten att anta studieavgiftsskyldiga sökande och avgiftsbefriade sökande separat.³ Det kan också bero på att de betalandes meriter helt enkelt varit bättre. I vilket fall bör förändringen inte övertolkas då masterantagning inför vårterminer handlar om små populationer och att relativt få förändringar i antal individer kan ge större förändringar i procent.

Färre program att söka

Antalet program som gick att anmäla sig till i MASTER vt 2018 var 25 procent färre än i vt 2017 – 15 program mot 20 året innan.

Små förändringar för internationella kurser och program på grundnivå

Figur 10: Antal sökande med/utan svenskt personnummer vid sista anmälningdag.



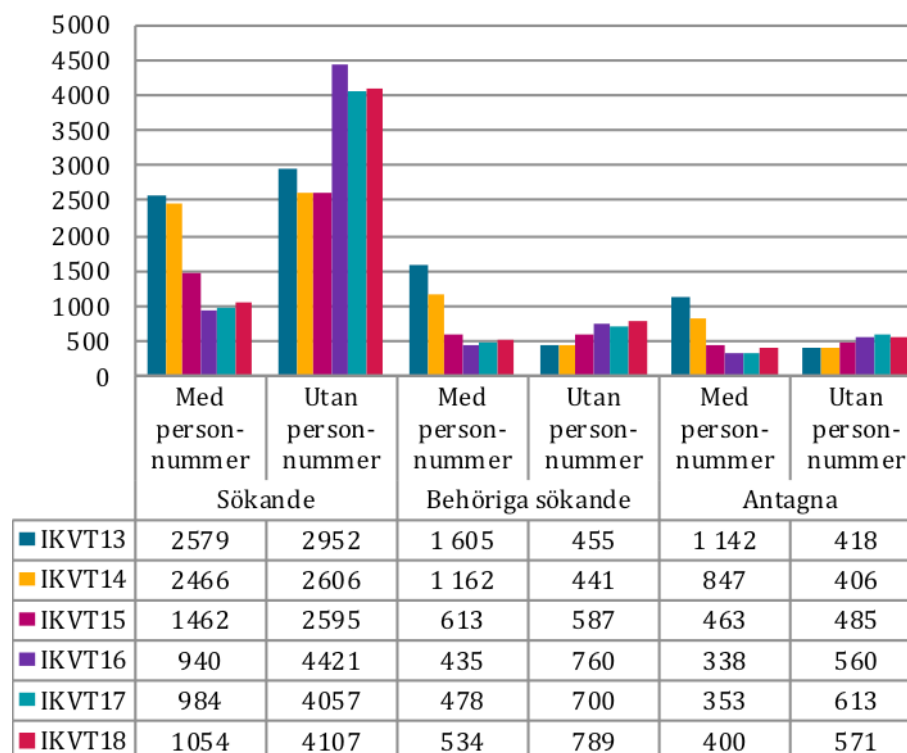
Antal sökande till IK vt 2018 vid sista anmälningdag var 3 866, vilket var cirka en halv procent mindre än IK vt 2017 vid samma tid. Liksom i tidigare IK-omgångar, och liksom i MASTER-omgångarna (se ovan) är gruppen sökande

3. Högskoleförordningen, 7 kap., 4 a §.

utan svenskt personnummer överlägset störst. I IK vt 2018 är emellertid fördelningen mellan sökande med och utan personnummer något jämnare än vt 2017, 81 procent saknade personnummer vt 2018 jämfört med 83 procent vt 2017.

Små förändringar för sökande, behöriga och antagna med och utan personnummer

Figur 11: Antal sökande (inklusive sena anmälningar), behöriga sökande och antagna, med/utan personnummer vid första urvalet.

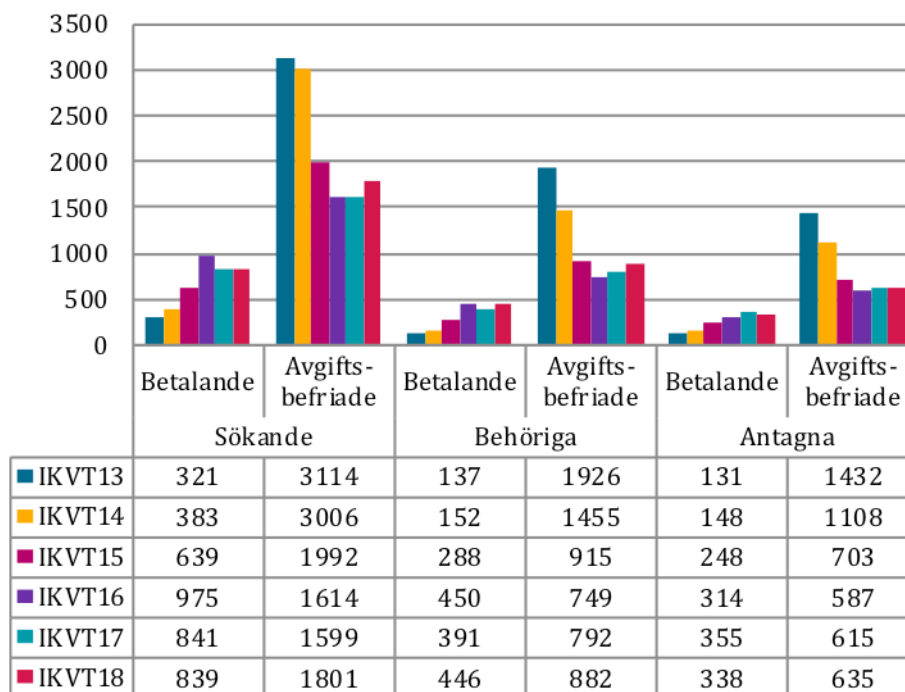


Såväl antal sökande totalt och antal behöriga sökande ökade från IK vt 2017 till vt 2018. Ökningarna var små och ungefär lika för sökande med och sökande utan svenskt personnummer.

Antalet antagna var närmast oförändrat, 971 antagna IK vt 2018 mot 966 vt 2017. Här skiljer sig emellertid sökande med och utan personnummer sig åt – sökande med svenskt personnummer ökade medan sökande utan personnummer minskade.

Små förändringar för sökande, behöriga och antagna betalande

Figur 12: Antal sökande, behöriga sökande och antagna uppdelat på avgiftsskyldiga som betalat anmälningssavgift och avgiftsbefriade till IK vt 2013–vt 2018.



Enstaka sökande betalar anmälningssavgift trots att de är avgiftsbefriade, och räknas i båda grupperna ovan. Därför kan summan av exempelvis antagna vara något större än antalet faktiskt antagna.

Antalet sökande som betalat anmälningssavgift var närmast oförändrat IK vt 2017 till vt 2018. Behöriga sökande som betalat ökade, medan antagna som betalt minskade med ett tjugotal personer.

Avgiftsbefriade sökande ökade såväl bland sökande, behöriga och antagna. Ökningen för antagna var emellertid relativt liten, 20 personer.

Fler kurser att söka

Det fanns 351 kurser att anmäla sig till i IK vt 2018, att jämföra med 299 vt 2017. Dessutom två program vilket var oförändrat antal jämfört med förra året.

Trender

Långsiktiga trender för helheten och för vissa utbildningar

Här beskrivs utvecklingen över längre tid. Statistiken omfattar perioden vt 2008–vt 2018 alltså de senaste elva åren. Vi tittar på antal:

- sökande,
- behöriga sökande,
- antagna,
- och reserver för hela utbildningsutbudet, uppdelat på de sökandes kön.

Vidare tittar vi specifikt på några utbildningar som leder till yrkesexamen. Slutligen på antalet utbildningar som gått att söka, kurser och program totalt, samt program som leder till yrkesexamen.

Sökande utan svenskt personnummer

Flera avsnitt nedan redovisar antal och andel sökande utan svenskt personnummer. Notera följande:

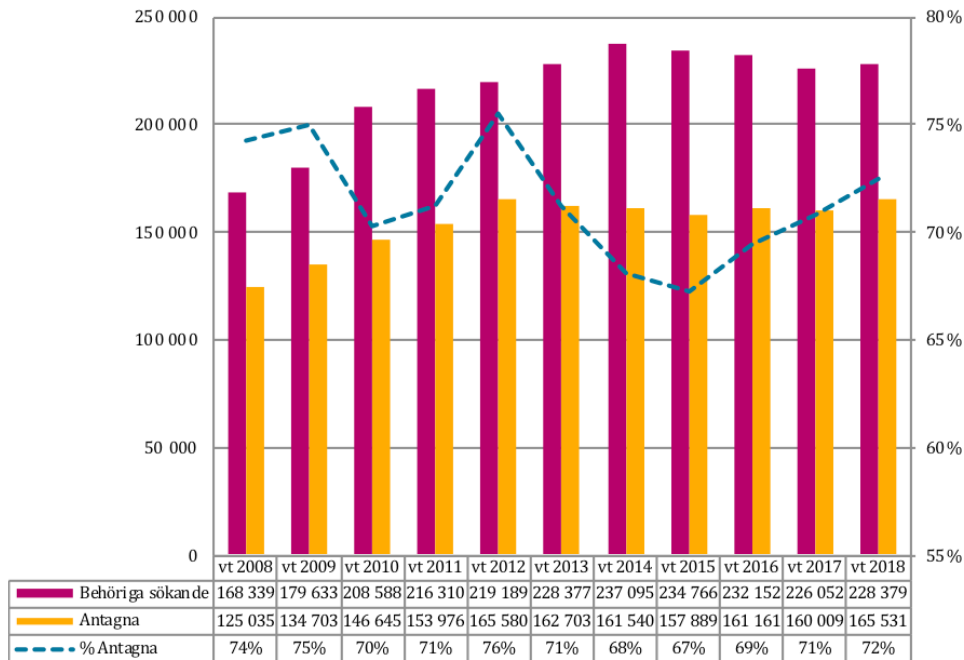
- Kön och ålder för dessa sökande är i regel inte tillgängligt.
- All statistik i detta kapitel avser de nationella antagningsomgångarna inför vårterminer, alltså till största del utbildning som ges på svenska. Här finns också vissa utbildningar utbildning på engelska som vänder sig till sökande från EU/EES/Schweiz. En större andel sökande utan svenskt personnummer finns i de internationella antagningsomgångarna, IK och MASTER, som beskrivs i förra kapitlet.

Inställda utbildningar inte medräknade

För samtliga uppgifter i detta kapitel gäller: Data innehåller inte inställda utbildningar.

Översikt – andel antagna jämfört med behöriga sökande

Figur 13: Antal behöriga sökande, antagna och andelen antagna av behöriga sökande vid andra urvalet vt 2009–vt 2018. Notera att den högra skalan är kapad.



Något fler behöriga sökande

Antalet behöriga sökande vid andra urvalet ökade fram till vt 2014 för att därefter minska till och med vt 2017. Från vt 2017 till vt 2018 skedde en liten ökning om drygt 2300 personer eller 1,0 procent.

Fler antas

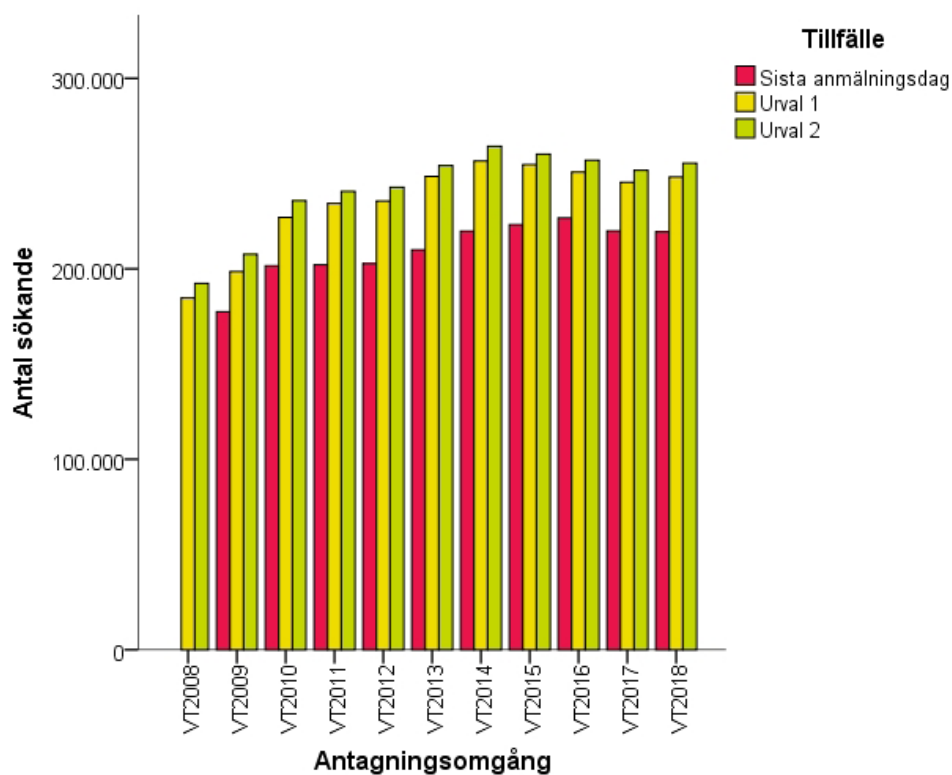
Antalet antagna ökade fram till vt 2012, då 165 580 personer antogs, och har därefter haft ganska små variationer. Från vt 2017 till vt 2018 steg antalet antagna med drygt 2500 personer eller 3,5 procent.

Andelen antagna ökar

Andelen antagna av behöriga sökande var som störst vt 2012, 76 procent, för att därefter sjunka när antalet behöriga ökade mer än antalet antagna. Man kan därför säga att konkurrensen var som hårdast när det var som flest sökande, vt 2014 och vt 2015, då andelen låg på 68 respektive 67 procent. Sedan vt 2016 har andelen stigit något varje år. Från vt 2017 till vt 2018 ökade den med en procentenhet, en konsekvens av att antalet antagna ökade mer än antalet behöriga sökande.

Antal sena sökande följer inte alltid antal sökande i tid

Figur 14: Antal sökande vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.



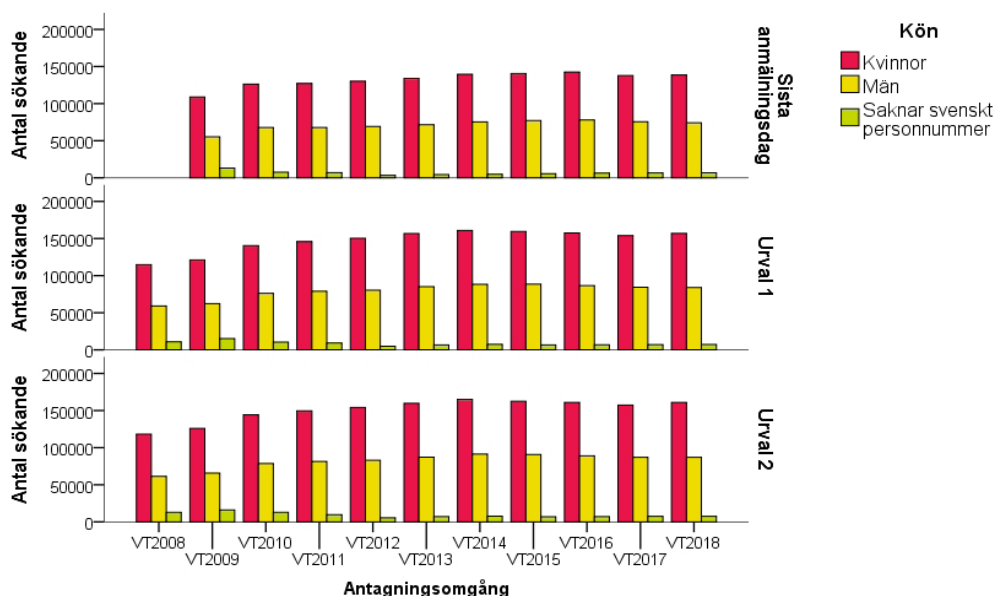
Totalt antal sökande vid sista anmälningssdag ökade från vt 2008 till vt 2016 för att därefter vända nedåt något. Vt 2016 fanns 226 714 sökande vid sista anmälningssdag.

Totalt antal sökande inklusive sena anmälningar vid första respektive andra urvalet ökade också från vt 2008, var som störst vt 2014 (264 354 sökande) för att därefter sjunka till och med vt 2017, och åter öka något vt 2018.

Fler kvinnor söker och antas

Nästan två av tre sökande är kvinnor

Figur 15: Antal sökande vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2008–vt 2018, per kön.



Andelen kvinnor har under hela perioden varit väsentligt större än andelen män: 61–64 procent kvinnor jämfört med 31–35 procent män.

Andelen män vid sista anmälningssdag under perioden var som störst vt 2015–34,5 procent – för att därefter minska något till och med vt 2018, då andelen var 33,8 procent.

Från vt 2008 till vt 2017 följde både antal kvinnor och antal män samma trend som totalt antal sökande: även om könsfördelningen varierat med några tiondels procentenheter har både antalet män och antalet kvinnor ökat när totalt antal sökande ökat, och minskat när totalt antal minskat. Från vt 2017 till vt 2018 ser vi emellertid en bekymrande utveckling. Den totala minskningen av antal sökande vid sista anmälningssdag – 0,2 procent – är summan av en ytterligare ojämn könsfördelning:

- Kvinnor: plus 0,6 procent. (Vt 2017: 137757 sökande; vt 2018: 138610 sökande.)
- Män: minus 1,9 procent. (Vt 2017: 75496 sökande; vt 2018: 74085 sökande.)
- Sökande utan svenskt personnummer (kön okänt): plus 1,9 procent. (Vt 2017: 6643 sökande; vt 2018: 6771 sökande.)

Antal sökande vt 2018 inklusive sena anmälningar vid första respektive andra urvalet hade en något jämnare könsfördelning än vid sista anmälningssdag. Vid andra urvalet var antalet sökande 1,5 procent fler än samma tid vt 2017, fördelat på:

- Kvinnor: plus 2,3 procent.
- Män: närmast oförändrat (plus 0,04 procent).
- Sökande utan svenskt personnummer: plus 1,6 procent.

Marginellt jämnare könsfördelning för sena anmälningar

Könsfördelningen jämnades alltså ut något efter sista anmälningssdag vt 2018. Samma tendens gäller för alla antagningsomgångarna under perioden, andelen män som anmäler sig efter sista anmälningssdag är något större än andelen män som anmäler sig i tid. Förändringen från sista anmälningssdag består av någon eller några tiondels procentenheter, exempelvis vt 2016:

- Sista anmälningssdag: kvinnor: 62,8 procent; män 34,4 procent; utan svenskt personnummer: 2,8 procent.
- Första urvalet: kvinnor: 62,8 procent; män 34,5 procent; utan svenskt personnummer: 2,7 procent.
- Andra urvalet: kvinnor 62,6 procent; män 34,6 procent; utan svenskt personnummer: 2,7 procent.

Sökande utan svenskt personnummer planar ut

Andelen sökande utan svenskt personnummer (kön okänt) har varierat mellan två och åtta procent under perioden. Den var som högst vt 2009 och som lägst vt 2012, alltså direkt efter införandet av anmälnings- och studieavgifter. De senaste fyra åren har andelen legat kring tre procent eller 7 000 sökande per termin. Notera att data här avser de nationella antagningsomgångarna där de flesta utbildningarna ges på svenska. För antagningsomgångar som vänder sig främst till internationella sökande se kapitlet MASTER och IK – de internationella antagningsomgångarna.

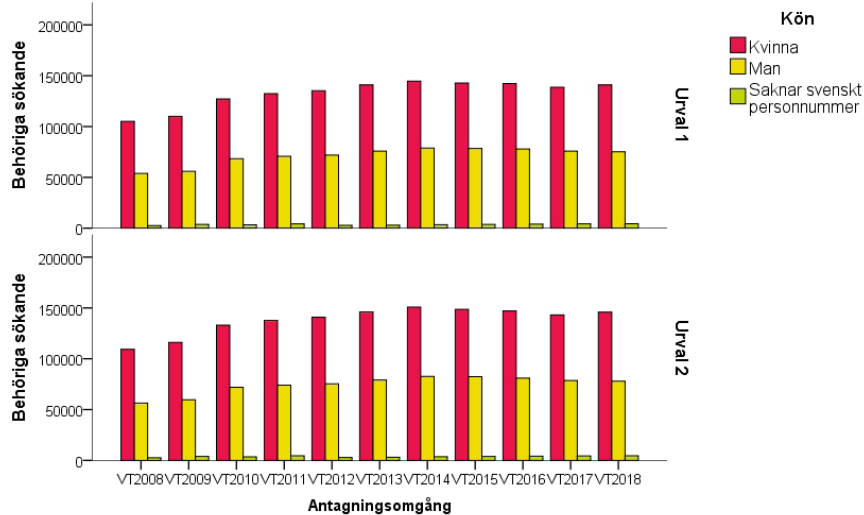
Varför förändras könsfördelningen?

Att andelen män minskar och andelen kvinnor ökar är svårt att förklara med säkerhet. En stor faktor är arbetsmarknaden – när det är lätt att få jobb söker färre till högskolan. Arbetsförmedlingen har arbetslöshetsstatistik uppdelat på bland annat män och kvinnor. I en rapport konstateras: "Arbetslösheten för män tycks vara mer konjunkturkänslig än arbetslösheten för kvinnor. En förklaring kan vara att män i högre grad arbetar inom industrin medan kvinnor i högre grad arbetar i den offentliga sektorn."⁴ I dagens läge med goda chanser att få jobb kan detta leda till att färre män söker högre utbildning.

4. Arbetsmarknadsrapport 2016, Arbetsförmedlingen

Behöriga sökande vänder upp

Figur 16: Antal behöriga sökande vid första och andra urvalet vt 2008–vt 2018, per kön.



Även antalet behöriga sökande ökade fram till vt 2014 för att sedan minska till och med vt 2017. Från vt 2017 till vt 2018 skedde en liten ökning, 0,9 procent vid första urvalet och 1,0 procent vid andra urvalet.

Vt 2008–vt 2017 ökade både kvinnor och män när totala antalet ökade, och minskade när totala antalet minskade, om än med något varierande proportioner. Men liksom för sökande totalt är förändringen vt 2017–vt 2018 olika för män och kvinnor. Vid andra urvalet var det en ökning av antal behöriga på 1,0 procent, fördelat på:

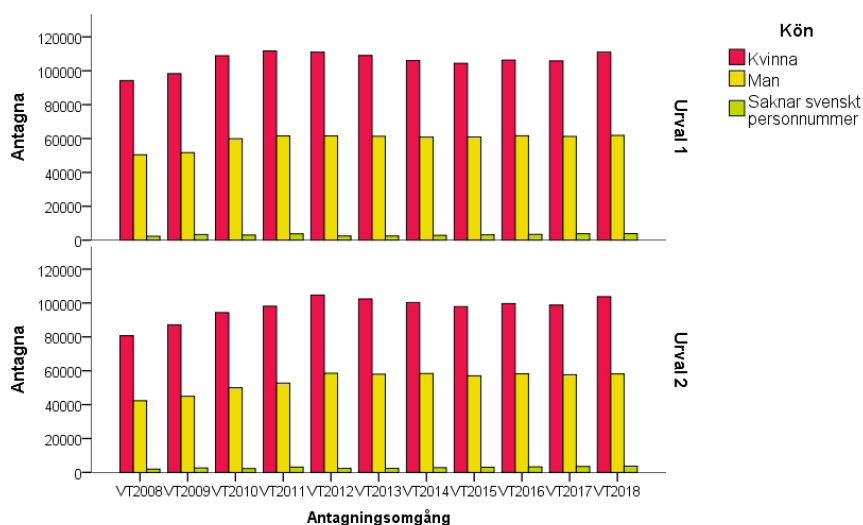
- Kvinnor: Plus 1,9 procent.
- Män: Minus 0,7 procent.
- Sökande utan svenskt personnummer: Plus 3,9 procent.

Fler utan svenskt personnummer

Antalet behöriga sökande utan svenskt personnummer minskade kraftigt vt 2011 till vt 2012, då anmälnings- och studieavgifter infördes. Sedan vt 2012 har antalet utan svenskt personnummer ökat något varje år. Andelen sökande utan svenskt personnummer var 1,3 procent vt 2012, och 2,0 procent vt 2018.

Fler antagna av båda könen

Figur 17: Antal antagna i första och andra urvalet vt 2008–vt 2018, per kön.



Det totala antalet antagna ökade från vt 2008 till vt 2011 (första urvalet) och från vt 2008 till vt 2012 (andra urvalet). Vid toppnoteringen vt 2011 fanns nästan 177 000 antagna vid första urvalet. Vt 2012 vid andra urvalet drygt 165 000.

Därefter har antalet antagna sjunkit till och med vt 2015, och planade ut till och med vt 2017. Från vt 2017 till vt 2018 skedde åter en ökning, till nivån för vt 2011/2012 så när som på något hundratal sökande.

Ökningen från vt 2017 till vt 2018 består till största del av kvinnor. Den totala ökningen av antal antagna, 3,5 procent, är fördelad på:

- Kvinnor: 4,9 / 5,0 procent i första respektive andra urvalet.
- Män: 1,1 / 0,8 procent i första respektive andra urvalet.
- Sökande utan svenskt personnummer: 2,7 / 4,0 procent i första respektive andra urvalet.

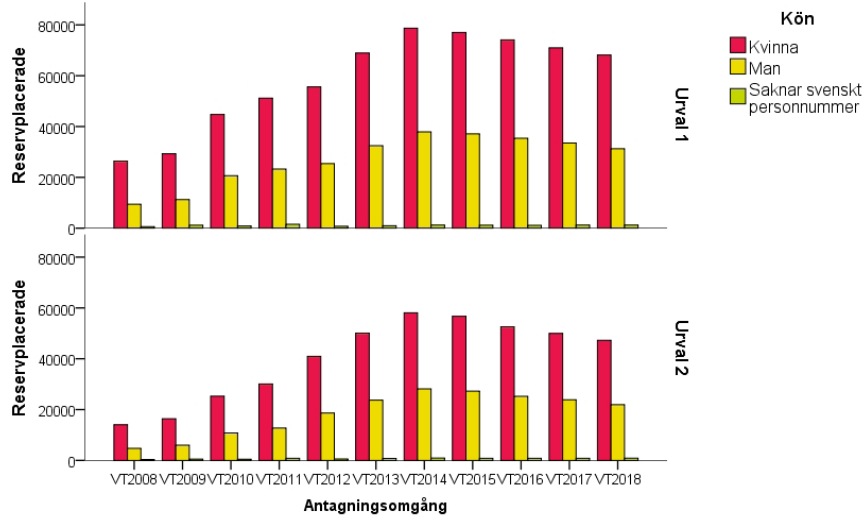
Varför förändras antalet antagna?

Att antalet antagna förändras över tid har flera anledningar, bland annat:

- Antal platser påverkas av tilldelning av medel från regeringen.
- Vissa utbildningar fyller inte alla platser på grund av för få behöriga sökande.
- Vissa utbildningar startar inte varje år.
- Utbildningar kan bli inställda.
- Lärosäten kan göra olika stora överintag, alltså anta fler sökande än platser, då de av erfarenhet vet att en andel sökande kommer att tacka nej till erbjuden plats.

Färre reservplacerade av båda könen

Figur 18: Antal reservplacerade i första och andra urvalet vt 2008–vt 2018, per kön.



Antalet reservplacerade var som störst vt 2014, alltså samma termin då antalet sökande var som störst, och har därefter minskat. Fördelningen mellan kvinnor och män har inte förändrats nämnvärt under perioden. Andelen kvinnor bland reservplacerade har sedan vt 2012 legat på 67–68 procent och män på 31–32 procent. Reservplacerade utan svenskt personnummer har legat kring en procent.

Utbildningar som leder till yrkesexamen

Här beskriver vi utvecklingen för utbildningar som leder till någon av följande yrkesexamina:

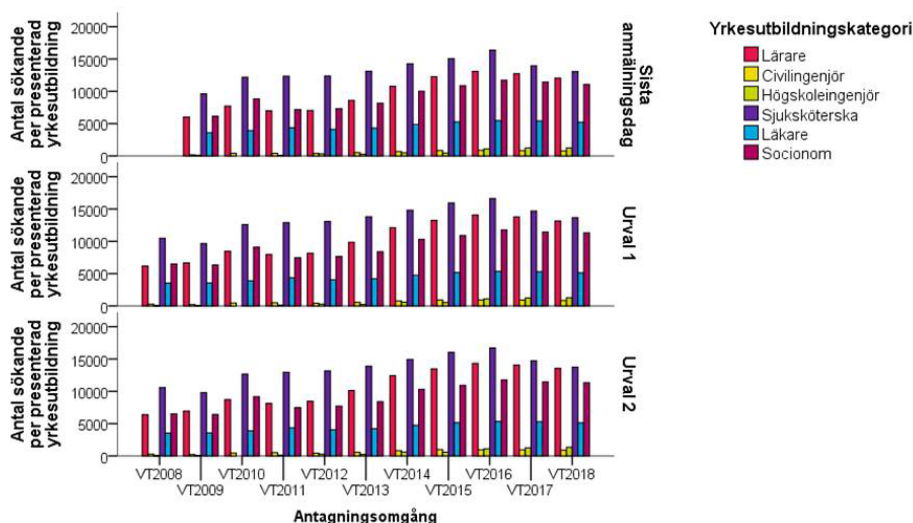
- Lärarexamen
- Civilingenjörsexamen
- Höskoleingenjörsexamen
- Sjuksköterskeexamen
- Läkarexamen
- Socionomexamen.

Notera: felkällor för äldre statistik

Lärarytbildningar och höskoleingenjörutbildningar har haft stora uppgångar under perioden, vad gäller såväl sökande som antagna. Ökningarna är emellertid inte fullt så stora som de kan se ut på grund av hur utbildningarna klassificerats och benämnts. Hämtningen av information om lärarytbildningar ur statistikdatabasen är optimerad för 2014 års förutsättningar; det finns risk att utbildningar längre tillbaka i tiden inte kommit med i analysen. Från och med vt 2016 har betydligt fler program kodats som höskoleingenjörutbildningar än tidigare höstar. Därför är äldre statistik inte helt jämförbar med nyare statistik.

Antal sökande vänder ner

Figur 19: Totalt antal sökande till några utbildningar som leder till yrkesexamen, vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2008–vt 2018.

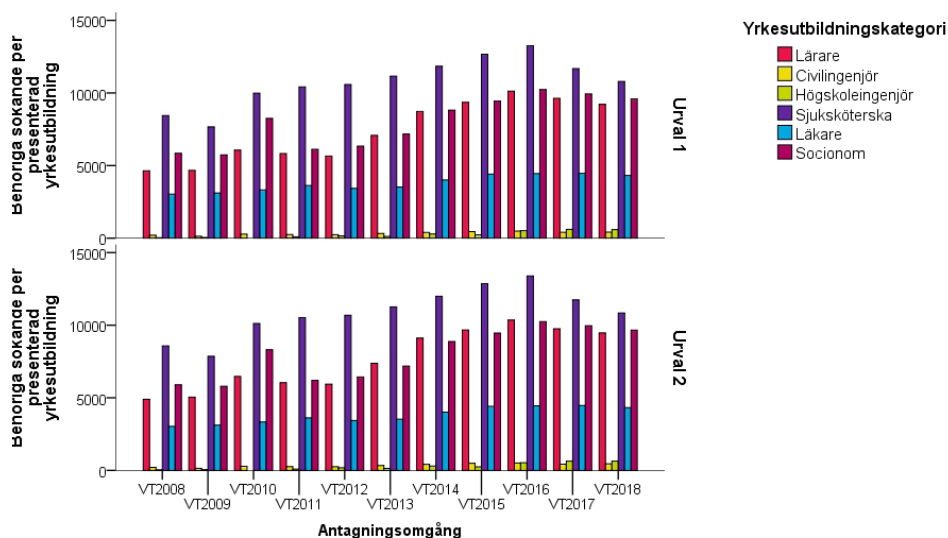


Sett till hela perioden har antalet anmälningar till yrkesutbildningar gått upp kraftigt. De flesta av här presenterade utbildningar hade som flest sökande vt 2016 för att sedan minska något. Undantaget är utbildningar som leder till högscoleingenjörsexamen, som ökat varje år till vt 2018. Nedanstående antal avser sista anmälningssdag:

- **Utbildningar som leder till lärarexamen.** Topppnotering vt 2016: 13 082 sökande. Vt 2018: 12 029 sökande.
- **Utbildningar som leder till civilingenjörsexamen.** Topppnotering vt 2016: 856 sökande. Vt 2018: 784 sökande.
- **Utbildningar som leder till högscoleingenjörsexamen.** Topppnotering vt 2018: 1 240 sökande.
- **Utbildningar som leder till sjuksköterskeexamen.** Topppnotering vt 2016: 16362 sökande. Vt 2018: 13 052 sökande.
- **Utbildningar som leder till läkarexamen.** Topppnotering vt 2016: 5 459 sökande. Vt 2018: 5233 sökande.
- **Utbildningar som leder till socionomexamen.** Topppnotering vt 2016: 11 710 sökande. Vt 2018: 11041 sökande.

Antal behöriga vänder ner

Figur 20: Antal behöriga sökande till några utbildningar som leder till yrkesexamen, vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2008–vt 2018.

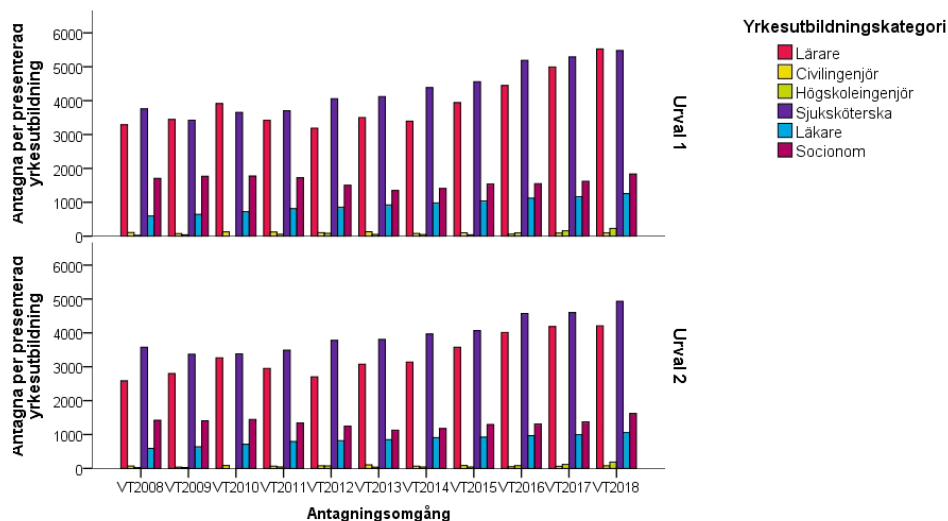


Antal behöriga sökande till de olika programmen följer i stort antal sökande totalt. De flesta ökade fram till vt 2016 för att sedan minska något. Undantag är läkarutbildningar, som hade som flest behöriga vt 2017, och högskoleingenjörer, som hade som flest vt 2017 (första urvalet) och vt 2018 (andra urvalet). Vt 2017 till vt 2018 minskade antal behöriga till de flesta av dessa utbildningar. Mest minskade sökande till sjuksköterskeutbildningar, med cirka 900 personer eller 7,7 procent (andra urvalet.) Civilingenjörs- och högskoleingenjörsutbildningarna gick emot trenden och ökade antal behöriga vid andra urvalet med 6,4 respektive 1,3 procent.

Notera emellertid att antalet sökande till ingenjörsutbildningar med antagning till vårterminer är relativt små – många ingenjörsutbildningar startar bara höstterminer. För högskoleingenjörsutbildningar finns även en felkälla, se inledningen av detta avsnitt.

Fler antagna

Figur 21: Antal antagna till några utbildningar som leder till yrkesexamen, vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2008–vt 2018.



Antalet antagna till de olika utbildningarna följer inte samma trender som totalt antal sökande och behöriga sökande. Det beror främst på att många utbildningar redan har fler sökande än platser – nytillkomna sökande till redan fulla utbildningar antas inte utan reservplaceras. Nedanstående siffror avser andra urvalet:

Utbildningar som leder till lärarexamen. Antalet antagna har haft en kontinuerlig ökning sedan vt 2012. Toppnotering vt 2018: 4 209 antagna.

Utbildningar som leder till civilingenjörsexamen. Antalet antagna ökade fram till vt 2013 och har därefter varierat något. Toppnotering vt 2013: 106 antagna.

Utbildningar som leder till högskoleingenjörsexamen. Antalet antagna ökade fram till vt 2012, minskade till vt 2015 och har därefter ökat. Toppnotering vt 2018: 187 antagna.

Utbildningar som leder till sjuksköterskeexamen. Antalet antagna har ökat varje år sedan vt 2011. Toppnotering vt 2018: 4 931 antagna.

Utbildningar som leder till läkarexamen. Antalet antagna har ökat varje år under perioden. Toppnotering vt 2018: 1 058 antagna.

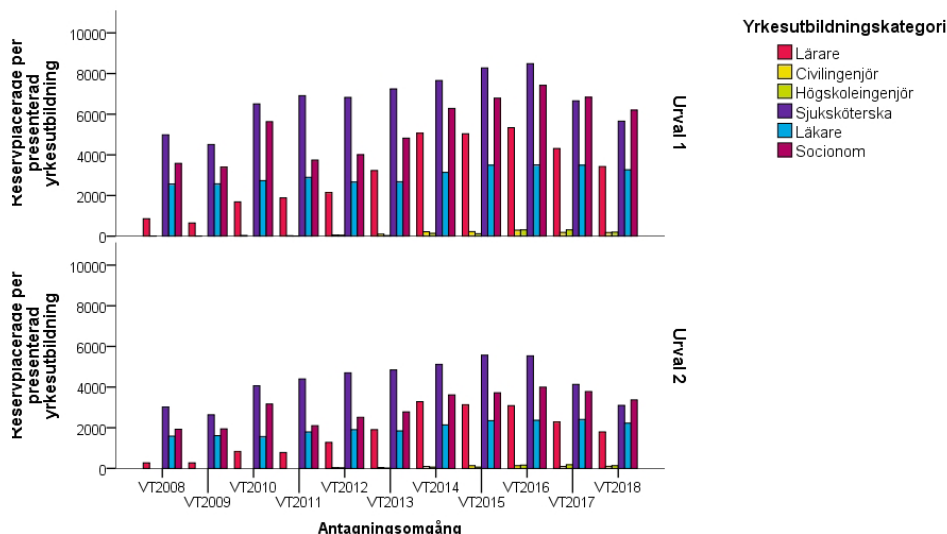
Utbildningar som leder till socionomexamen. Antalet antagna har varierat under perioden och minskade från vt 2009 till vt 2013 för att därefter öka igen. Toppnotering vt 2018: 1 623 antagna.

Störst förändring i procent från vt 2017 till vt 2018 hade civilingenjörer (plus 63 procent eller 72 personer). Störst förändring i antal antagna hade sjuksköterskor (plus 7 procent eller 331 personer).

Notera att statistiken för lärar- och högskoleingenjörsutbildningar före 2014/2015 inte är helt jämförbar med senare statistik. Se inledningen i detta avsnitt.

Reserver vänder ner

Figur 22: Antal reservplacerade till några utbildningar som leder till yrkesexamen, vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet vt 2008–vt 2018.



Antal reservplacerade varierar kraftigt mellan de olika utbildningarna. Sett till hela perioden har samtliga fått fler reserver. Nedanstående siffror avser andra urvalet.

Utbildningar som leder till lärarexamen. Antalet reserver ökade fram till vt 2014, minskade vt 2015, ökade igen vt 2016 för att sedan åter minska. Topppnotering vt 2014: 3 283 reserver.

Utbildningar som leder till civilingenjörsexamen. Fram till vt 2011 fanns inga reserver. Från vt 2012 till vt 2016 blev det fler reserver år för år men därefter har antalen minskat. Topppnotering vt 2016: 138 reserver.

Utbildningar som leder till högskoleingenjörsexamen. Fram till vt 2011 fanns inga reserver. Från vt 2012 till vt 2017 blev det fler reserver men vt 2018 har antalet minskat. Topppnotering vt 2017: 179 reserver.

Utbildningar som leder till sjuksköterskeexamen. Antalet reserver ökade till vt 2015 men har därefter minskat. Topppnotering vt 2015: 5 570 reserver.

Utbildningar som leder till läkarexamen. Antalet reserver har ökat varje år utom vt 2010 och vt 2018. Topppnotering vt 2017: 2 411 reserver.

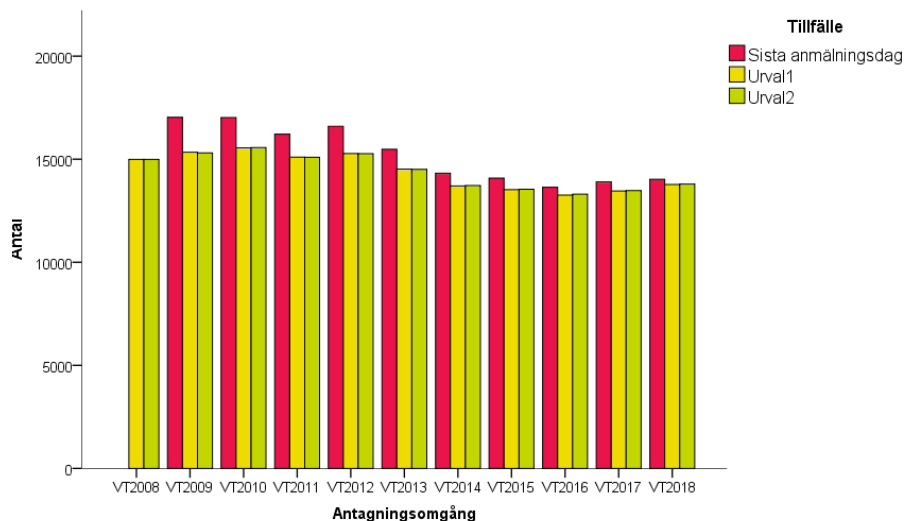
Utbildningar som leder till socionomexamen. Antalet reserver har varierat under perioden. De minskade från vt 2010 till vt 2011, ökade till vt 2016 och har därefter minskat. Topppnotering vt 2016: 3 996 reserver.

Förändringar i utbildningsutbudet

Här beskriver vi förändringar i antalet utbildningar – kurser och program – som ges totalt i vårantagningsomgångarna. Vidare tittar vi på hur många utbildningar som har konkurrens om platserna – om det finns reserver eller inte.

Antal kurser att söka

Figur 23: Antal kurser vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.



Utbudet av kurser vid sista anmälningssdag minskade från vt 2012 till vt 2016 för att därefter öka något.

Förändringarna under respektive antagningsomgång beror främst på två faktorer:

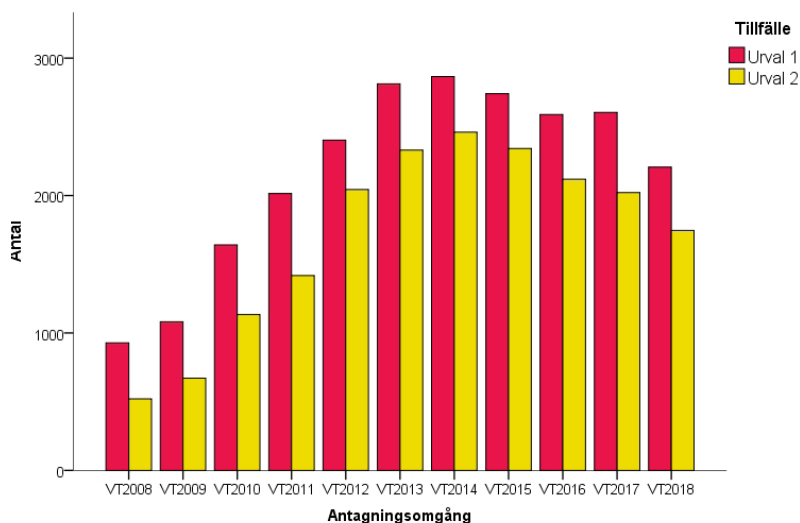
- Utbildningar ställas in.
- Det tillkommer nya utbildningar under antagningsomgången.

Utbildningsutbudet fastställs ofta i mycket god tid, vilket kan göra att kurser ställs in om förutsättningarna ändras. Inställda kurser kan också bero på att det finns för få sökande. Utbildningsutbudet minskar därför från sista anmälningssdag till första urvalet. Ett antal kurser ställs in ungefär en vecka innan första urvalet, vilket tyder på att lärosätet bedömt att antalet behöriga sökande inte är tillräckligt för att ge kursen.

Förändringar i antal erbjudna utbildningar mellan olika antagningsomgångar kan ha flera skäl, men beror främst på att antalet studieplatser påverkas av tilldelning av medel från regeringen. En annan orsak kan vara för få sökande för att fylla alla tillgängliga platser. Vidare kan lärosäten välja att lägga vissa utbildningar i lokala antagningsomgångar, eller att göra antagningen utanför det gemensamma antagningssystemet.

Kurser med urval

Figur 24: Antal kurser där urval skett i första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.



Till de flesta kurser sker inget urval alls, alla behöriga sökande antas. Antalet kurser med urval ökade fram till vt 2014, då antalet behöriga sökande även var som störst. Därefter har antalet minskat något varje år. Andelen kurser med urval av antalet kurser totalt har varierat under perioden:

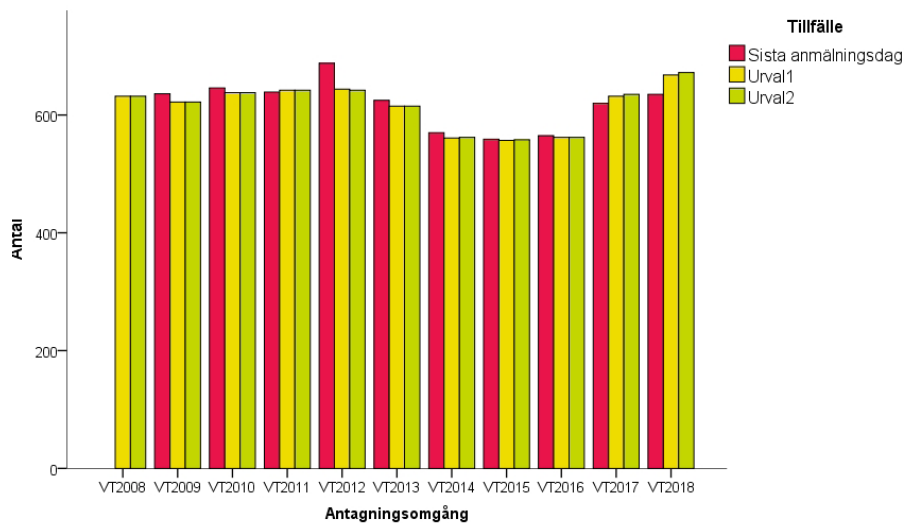
- Första urvalet: ökade från vt 2008 (6 procent) till vt 2014 (21 procent) för att därefter minska till vt 2018 (16 procent).
- Andra urvalet: ökade från vt 2008 (3 procent) till vt 2014 (18 procent) för att därefter minska till vt 2018 (13 procent).

Antalet sökande har under perioden ökat i större omfattning än antalet utbildningar där urval skett. En sannolik förklaring är att anmälningarna inte är jämt fördelade över utbudet, utan att redan populära kurser, som redan har urval, blir ännu populärare.

Efter första urvalet tackar vissa sökande nej till sina platser, varför alla behöriga sökande kan erbjudas plats i andra urvalet. Därför minskar antal kurser med urval i andra urvalet.

Antal program att söka

Figur 25: Antal program vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.



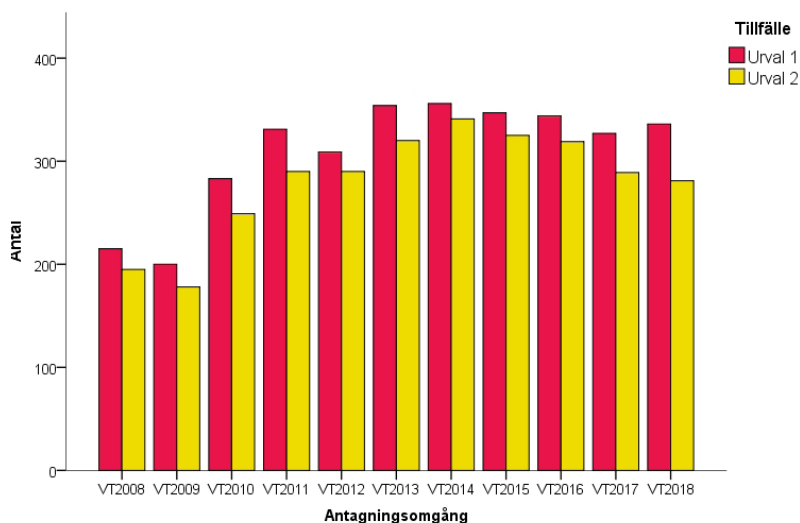
Förändringar i antalet program som erbjuds uppvisar i det närmaste samma trend som för antal kurser. Programmen är emellertid väsentligt färre än kurserna, varför mindre förändringar i antal ger större förändringar i procent.

Under hela perioden har andelen program av det totala utbudet legat kring 4 procent och andelen kurser på 96 procent. Programmens andel vid sista anmälningssdag har ökat något under perioden, från 3,6 procent vt 2009 till 4,3 procent vt 2018.

Det är smärre förändringar under respektive antagningsomgång, endast ett fåtal program ställs in mellan sista anmälningssdag och första urvalet. Vt 2017 och vt 2018 avviker något, då antalet program ökar från sista anmälningssdag till första respektive andra urvalet. Det beror mer på lärosätenas interna arbetssätt vid antagning till senare del av program än på en reell utökning av utbudet. Se resonemang i avsnittet Fler kurser och program att söka i kapitlet Antagningsomgångarna vt 2017 och vt 2018.

Program med urval

Figur 26: Antal program där urval skett i första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.



Andelen program där urval skett är väsentligt större än för kurser. Andelen program med urval av antalet program totalt har haft en utveckling som liknar kurserna, men med högre procentsiffror:

- Första urvalet: ökade från vt 2008 (34 procent) till vt 2014 (63 procent) för att därefter minska till vt 2018 (50 procent).
- Andra urvalet: ökade från vt 2008 (31 procent) till vt 2014 (61 procent) för att därefter minska till vt 2018 (42 procent).

Efter första urvalet tackar vissa sökande nej till sina platser, varför alla behöviga sökande kan erbjudas plats i andra urvalet. Därför minskar antalet program med urval i andra urvalet.

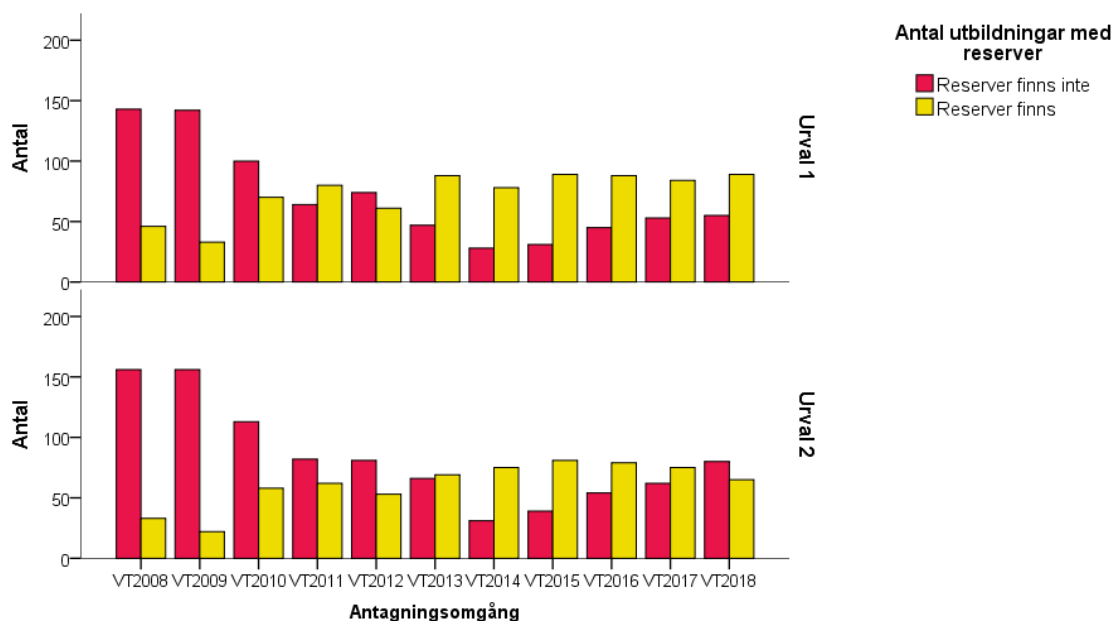
Varierade konkurrens för program som leder till yrkesexamen

Om vi tittar närmare på vissa program som leder till yrkesexamen följer vissa program den generella trenden för program, medan andra avviker. Sökande till dessa program kan ha gjort sina val utifrån förväntningar om kommande arbetsmarknad för det yrke man siktar på. Därför görs vi nedslag i prognoser som Statistiska centralbyrån (SCB) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) gjort.⁵

5. Statistiska centralbyrån, "Trender och prognoser 2017" samt Universitetskanslersämbetet, "Högskoleutbildningarna och arbetsmarknaden", 2015:5 R.

Konkurrensen till lärarprogram planar ut

Figur 27: Antal lärarprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.

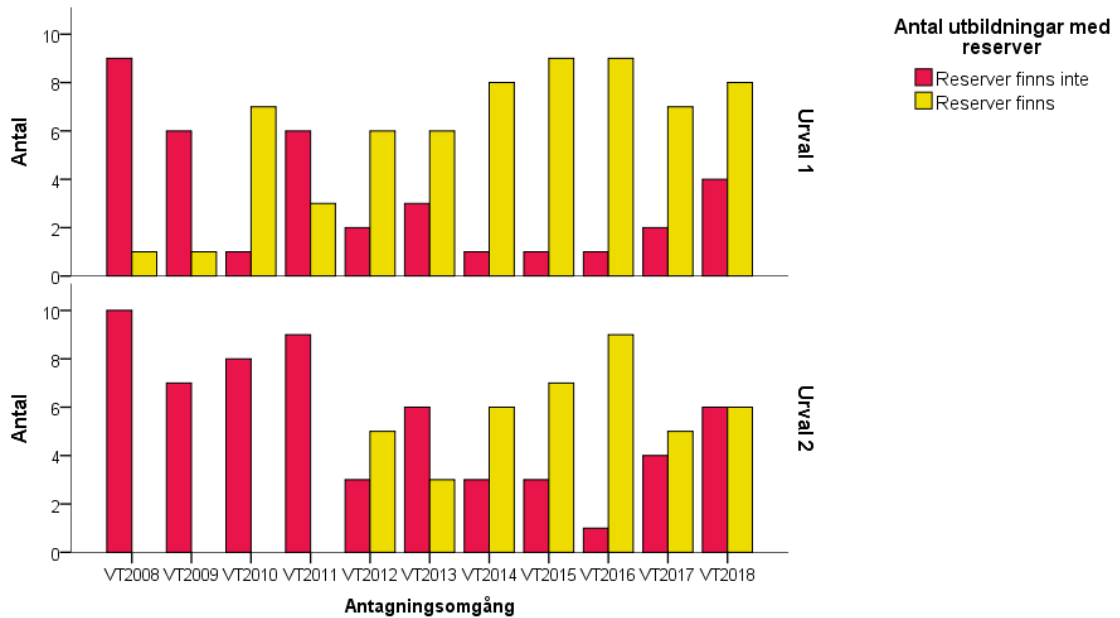


Antal lärarprogram med konkurrens har ökat kraftigt under perioden. De var som flest vt 2015 och har därefter planat ut (första urvalet) och minskat (andra urvalet). Här finns emellertid en felkälla för äldre statistik, se inledningen av detta kapitel.

Att lärarprogram har blivit mer konkurrensutsatta är ett tecken på att utbildningarna har blivit mer populära, vilket är positivt med tanke på den stora brist på examinerade lärare som befaras uppkomma under det närmaste decenniet. Examinerade från lärarutbildningar tillhör de grupper som bland annat SCB och UKÄ bedömt ha mycket goda framtida arbetsmarknadsutsikter. Möjligtvis kan detta ha bidragit till att fler söker dessa utbildningar.

Ökad konkurrens till civilingenjörsprogram

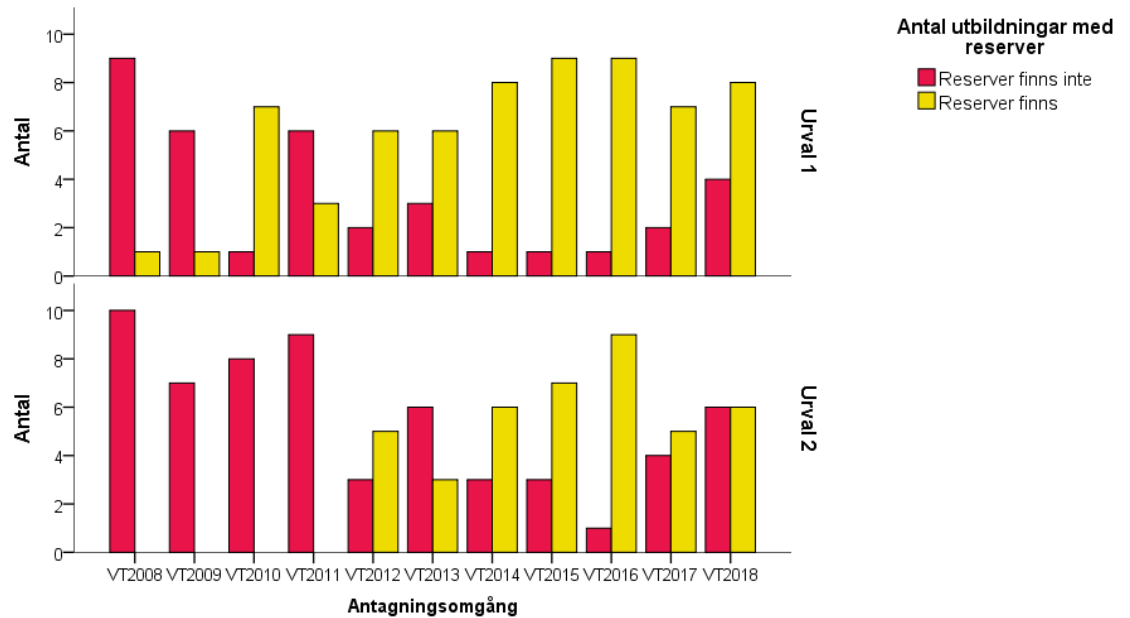
Figur 28: Antal civilingenjörsprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.



Antalet civilingenjörsprogram med konkurrens har ökat såväl i första som andra urvalet under senare år. Det är emellertid få civilingenjörsprogram som ges på våren. SCB och UKÄ har pekat ut dessa som utbildningar med relativt goda framtidsutsikter.

Konkurrens till högskoleingenjörsprogram planar ut

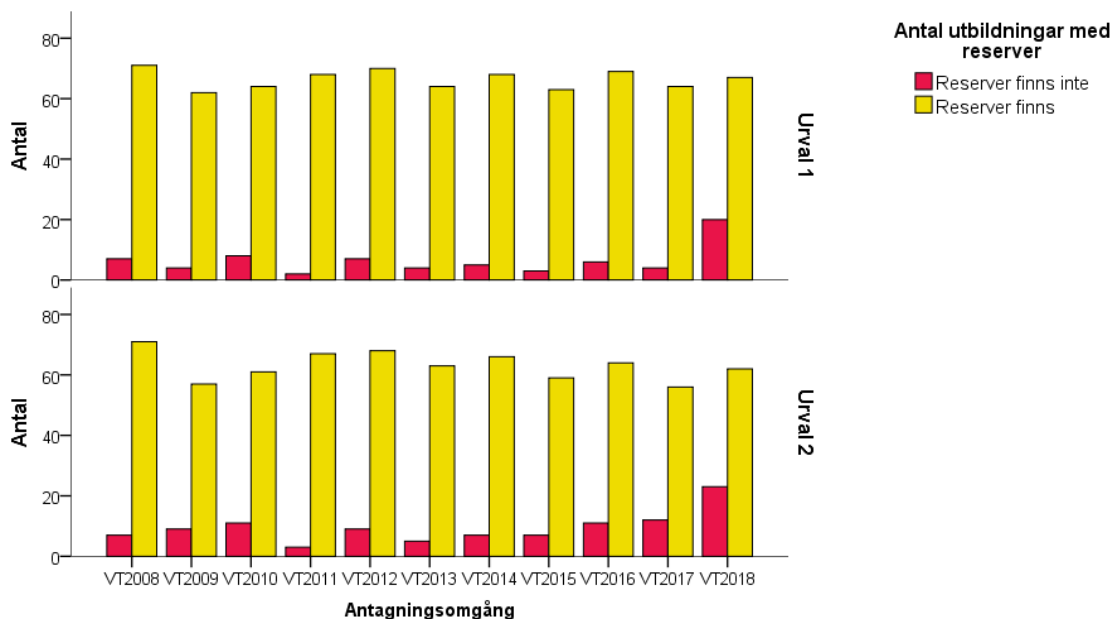
Figur 29: Antal högskoleingenjörsprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.



Antal högskoleingenjörsutbildningar med konkurrens har ökat kraftigt under perioden men minskat något under senare år, särskilt vid andra urvalet. Det är emellertid få högskoleingenjörsprogram som ges på våren. Liksom för civilingenjörsutbildningarna har SCB och UKÄ bedömt att examinerade högskoleingenjörer har relativt goda framtida arbetsmarknadsutsikter.

Fler sjuksköterskeprogram utan konkurrens

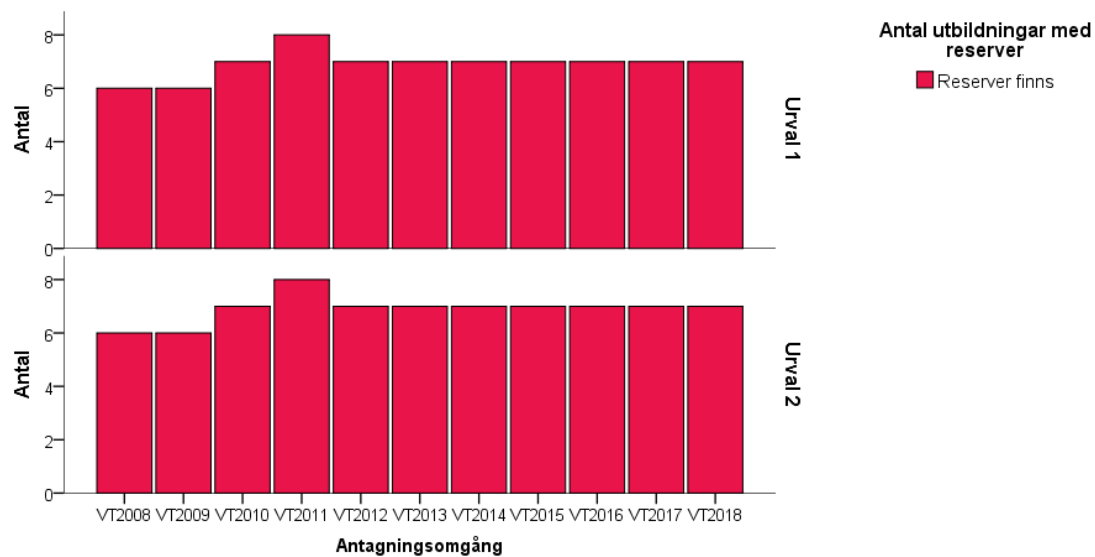
Figur 30: Antal sjuksköterskeprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.



Antal sjuksköterskeutbildningar med konkurrens har legat högt under hela perioden. De senaste åren har emellertid antalet program utan konkurrens ökat. Sjuksköterskeutbildningar tillhör gruppen av utbildningar som pekas ut som utbildningar ledande till yrken med goda framtida arbetsmarknadsutsikter.

Hård konkurrens till läkarprogram

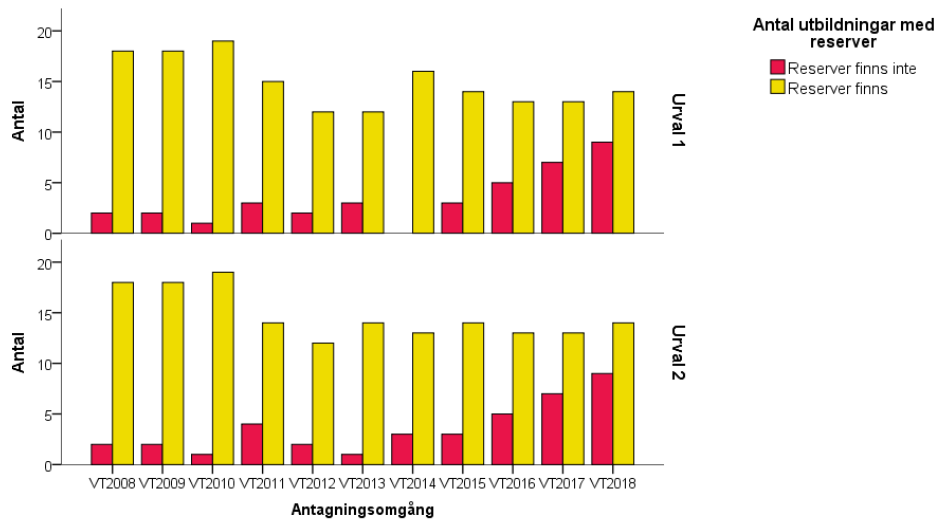
Figur 31: Antal läkarprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.



Alla läkarprogram har haft väsentligt fler sökande än platser under hela perioden, trots att utbildningen byggts ut kraftigt. Examinerade från läkarutbildningar bedöms vara relativt efterfrågade på arbetsmarknaden under det närmaste decenniet.

Fler socionomprogram utan konkurrens

Figur 32: Antal socionomprogram med konkurrens i första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018.



Antalet socionomprogram med konkurrens har varierat något under perioden. De senaste åren har emellertid antalet program utan konkurrens ökat. Examinerade från socionomutbildningar tillhör en grupp som SCB och UKÄ bedömt utgöra ett visst överskott av arbetsmarknaden framöver.

Fördjupning 1: Distansutbildning – sökande, behöriga, antagna och reserver

I det här avsnittet studerar vi utbildning som ges på distans och jämför med övriga utbildningar, alltså utbildningar med traditionell undervisning. I några fall görs även jämförelser med en rapport som Universitetskanslersämbetet (UKÄ) nyligen publicerat⁶. Notera emellertid att UKÄ:s rapport summerar per läsår medan vi här tittar på specifikt för vårterminernas antagningsomgångar. Vidare tittar UKÄ delvis på en annan period än vi gör i denna rapport – UKÄ redovisar läsåren 2007/08–2016/17, här redovisas vt 2008–vt 2018.

Begreppen distansundervisning och normal undervisning

Enligt UKÄ:s begreppsmanual är distansutbildning "utbildning baserad på undervisning där lärare och studenter den mesta av tiden är rumsligt och tidsmässigt åtskilda".⁷ Övriga utbildningar brukar kallas utbildning med normal undervisning eller campusutbildning.

I UHR:s statistikdatabas och i antagningssystemet NyA finns fyra undervisningsformer:

- Normal undervisning.
- Distansundervisning.
- Internetbaserad distansundervisning.
- Ingen undervisning.

Under den period som beskrivs i denna rapport, 2008 och framåt, används inte längre undervisningsformen "internetbaserad distansundervisning". Begreppet kan förekomma i äldre statistik.

Undervisningsformen "ingen undervisning" förekommer men har mycket få sökande; noll individer de flesta antagningsomgångar, upp till ett tiotal i andra. I detta avsnitt räknas dessa utbildningar inte med.

Det är inte alltid lätt att avgöra vad som är "normal undervisning" och vad som är "distans". UKÄ beskriver i sin rapport att lärosäten även använder andra begrepp, till exempel "halvdistanst". Uppsala universitet skriver i sitt enkätsvar till UKÄ att "skillnaden mellan campusutbildning och distansutbildning blivit mindre påtaglig, eftersom det blivit så vanligt att campus-

6. Distansutbildning i svensk högskola. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Universitetskanslersämbetet, Rapport 2017:18.

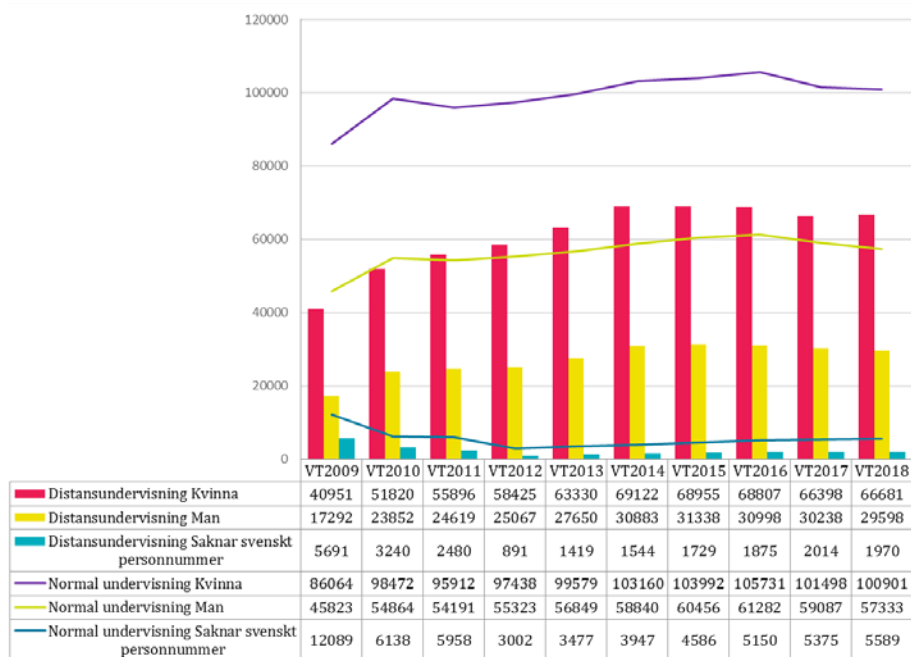
7. Grundläggande begrepp vid redovisning av officiell statistik inom högskolesektorn, Universitetskanslersämbetet, juni 2015, uppdaterad september 2016.

utbildning innehåller större eller mindre inslag av e-lärande [...] och alltså kan sägas innehålla inslag av distansutbildning.”⁸

De uppgifter UHR har tillgängliga är hur respektive lärosäte definierat sina utbildningar i antagningssystemet NyA, och det är utifrån detta nedanstående statistik delats upp.

Sökande

Figur 33: Antal sökande vid sista anmälningssdag vt 2009–vt 2018, per undervisningsform och kön.



Sökande som anmält sig till utbildningar med båda undervisningsformerna räknas i båda grupperna. Summan av sökande till utbildning med distansundervisning och sökande till utbildning med normal undervisning är därför större än antal sökande totalt.

Antal sökande vid sista anmälningssdag till utbildningar med distansundervisning ökade kraftigt från vt 2009 till vt 2015 för att därefter minska något. Toppnoteringen vt 2009 fanns 102022 sökande till minst en distansutbildning. Andelen av sökande totalt som anmält sig till någon distansutbildning ökade också, från vt 2009 (36 procent) till vt 2014 (drygt 46 procent) för att sedan plana ut kring 45 procent.

Av UKÄ:s rapport framgår att utbildningsutbudet, antal kurser och program att söka, ökade fram till läsåret 2010/11 för att därefter successivt minska.⁹ Detta verkar inte direkt ha påverkat de sökandes beteende – antalet anmälningar till distansutbildning fortsatte att öka till vt 2015.

Även antal sökande till utbildningar med normal undervisning ökade under perioden. Toppnoteringen var 172 163 sökande vt 2016. Andelen sökande

8. Distansutbildning i svensk högskola. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Universitetskanslersämbetet, Rapport 2017:18, sidan 11.

9. Distansutbildning i svensk högskola. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Universitetskanslersämbetet, Rapport 2017:18, sidan 16.

som anmält sig till någon utbildning med normal undervisning har minskat under hela perioden. Andelen var 81 procent vt 2009 och har planat ut kring 75–76 procent från vt 2014 till idag.

Många sökande anmäler sig till utbildningar såväl med distansundervisning som med normal undervisning. Andelen av totalt antal sökande som sökt minst en distansutbildning och minst en normal utbildning ökade från vt 2009 (17 procent) till vt 2014 (22 procent) för att därefter minska till vt 2018 (19 procent).

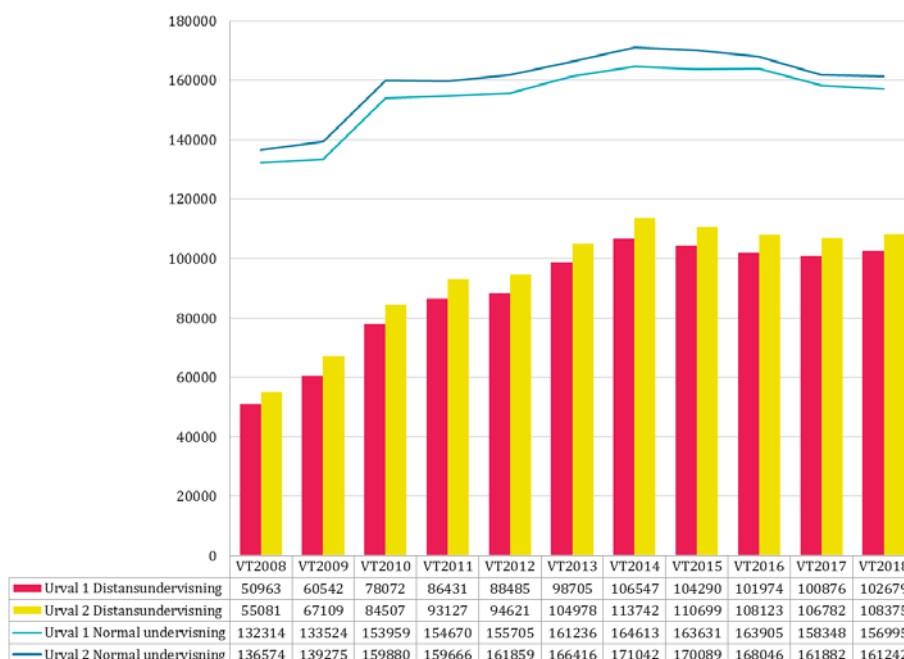
Större andel kvinnor söker distansutbildning

Liksom för antal sökande totalt är det väsentligt fler kvinnor än män som söker distansutbildning. Under perioden har andelen kvinnor varit 64–69 procent och andelen män 27–31 procent. Andelen kvinnor som sökt distansutbildning har de senaste åren legat kring fyra procentenheter över andelen kvinnor som sökt totalt, medan andelen män som sökt distansutbildning har legat kring fyra procentenheter under män som sökt totalt. Andelen sökande utan svenskt personnummer till distansutbildningar har legat kring två procent, jämfört med cirka tre procent för sökande totalt.

Från vt 2017 till vt 2018 ökade antalet kvinnor som sökt distansutbildning med 0,4 procent, medan män minskade med 2,1 procent. Här syns alltså en liknande utveckling som för antal sökande totalt, som beskrivs i kapitlet Antagningsomgångarna vt 2017 och vt 2018. Till utbildning med normal undervisning var det färre sökande av båda könen, minus 0,6 procent (kvinnor) och minus 3,0 procent (män).

Behöriga sökande

Figur 34: Antal behöriga sökande vid första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018, per undervisningsform.



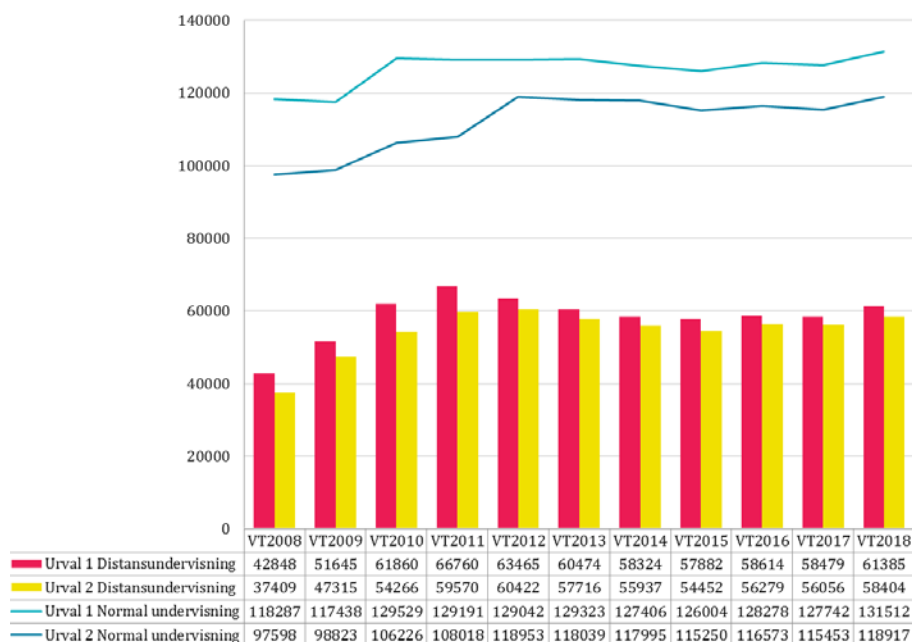
Behöriga till utbildningar med båda undervisningsformerna räknas i båda grupperna. Summan av behöriga sökande till utbildning med distansundervisning och behöriga sökande till utbildning med normal undervisning är därför större än antal behöriga totalt.

Antalet behöriga sökande följer samma trend som antalet sökande totalt för de olika undervisningsformerna. Såväl distansutbildning som utbildning med normal undervisning hade som flest behöriga sökande vt 2014 och har därefter minskat något.

Från vt 2017 till vt 2018 ökade antalet behöriga till distansutbildning i såväl första som andra urvalet, medan antalet behöriga till utbildning med normal undervisning minskade. Förändringen i andra urvalet var plus 1,5 procent (distans) och minus 0,4 procent (normal).

Antagna

Figur 35: Antal antagna vid första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018, per undervisningsform.



Antagna till utbildningar med båda undervisningsformerna räknas i båda grupperna. Summan av antagna till utbildning med distansundervisning och antagna till utbildning med normal undervisning är därför större än antal antagna totalt.

Antalet antagna totalt var som störst vt 2011 (första urvalet) och vt 2012 (andra urvalet), minskade till vt 2015, för att därefter öka igen. Samma trend gäller för distansutbildning, förutom att toppnoteringen var vt 2011 i båda urvalen.

Antal antagna till utbildning med normal undervisning var som störst vt 2018 i första urvalet. I andra urvalet var antalet antagna som störst vt 2012.

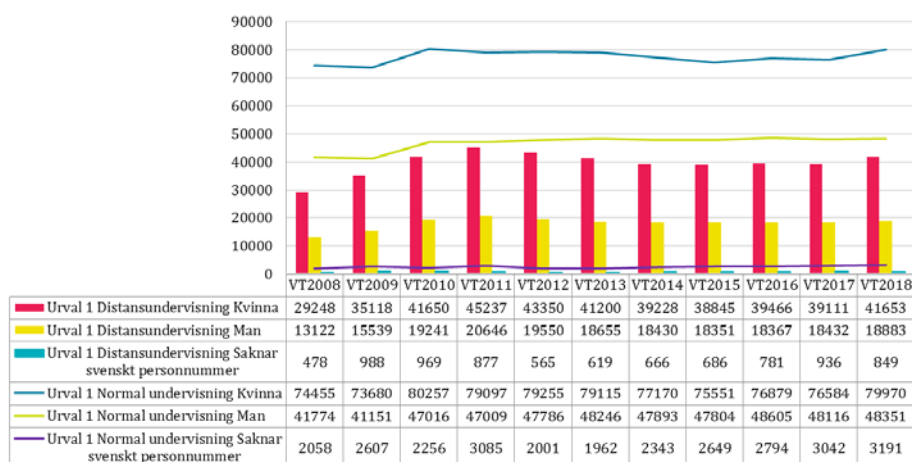
UKÄ skriver i sin rapport att antalet registreringar på distanskurser och –program var som högst läsåret 2010/11, då även utbudet var som störst.¹⁰ Antalet antagna i andra urvalet var visserligen något större vt 2012 än vt 2011, alltså ett år senare. Det kan sannolikt förklaras dels av att minskningen i antal registreringar från 2010/11 till 2011/12 var relativt blygsam, cirka två procent, dels för att det finns en viss tröghet i förhållandet mellan antalet antagna och registrerade. Exempelvis, en sökande som antas till ett treårigt program en viss termin, registreras i normalfallet på kurser inom programmet de närmaste sex terminerna.

Från vt 2017 till vt 2018 ökade antalet antagna till båda undervisningsformerna i båda urvalen. Vid andra urvalet var ökningen 4,2 procent (distans) och 3,0 procent (normal). Antal antagna totalt ökade 3,5 procent.

10. Distansutbildning i svensk högskola. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Universitetskanslersämbetet, Rapport 2017:18, sidan 22.

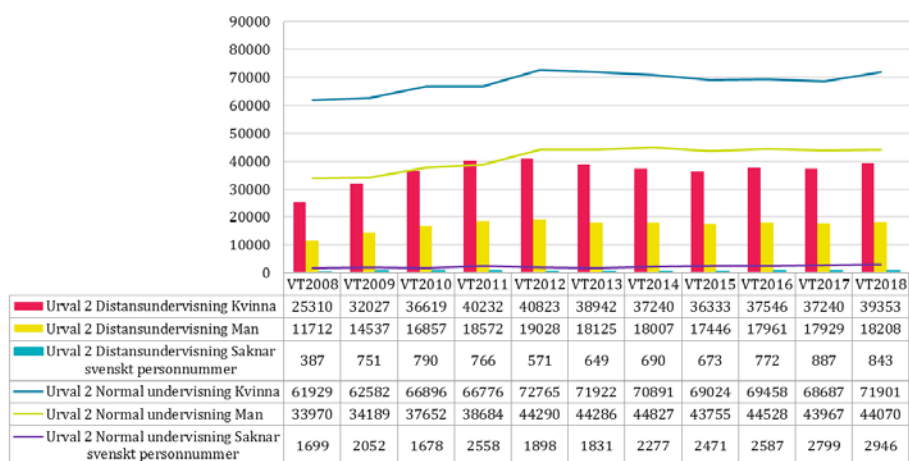
Större andel kvinnor antas till distansutbildning

Figur 36: Antal antagna vid första urvalet, vt 2008–vt 2018, per undervisningsform och kön.



Antagna till utbildningar med båda undervisningsformerna räknas i båda grupperna. Summan av antagna till utbildning med distansundervisning och antagna till utbildning med normal undervisning är därför större än antal antagna totalt.

Figur 37: Antal antagna vid andra urvalet, vt 2008–vt 2018, per undervisningsform och kön.



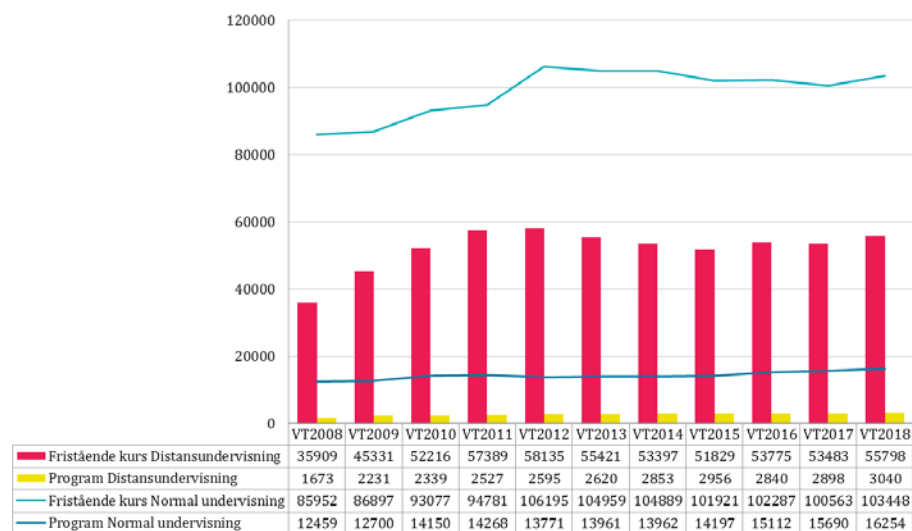
Antagna till utbildningar med båda undervisningsformerna räknas i båda grupperna. Summan av antagna till utbildning med distansundervisning och antagna till utbildning med normal undervisning är därför större än antal antagna totalt.

Liksom för antal antagna totalt är det väsentligt fler kvinnor än män som antas till distansutbildning. Under perioden har andelen kvinnor som antogs till distansutbildning i första urvalet varit 67–69 procent och andelen män 30–32 procent. Andelen kvinnor som antagits till distansutbildning har de senaste åren legat mellan fyra och fem procentenheter över andelen kvinnor som antagits totalt, medan män som antagits till distansutbildning legat fyra–fem procent under. Andelen sökande utan svenskt personnummer som antagits till distansutbildning har legat mellan 1,0 och 1,6 procent, jämfört med mellan 1,4 och 2,2 procent för antagna totalt.

Från vt 2017 till vt 2018 ökade antalet antagna till distansutbildning i för båda könen. I första urvalet ökade kvinnor 6,5 procent och män 2,5 procent. I andra urvalet ökade kvinnor 5,7 procent och män 1,6 procent. Antagna till utbildningar med normal undervisning ökade också för båda könen, men där stod kvinnor för ännu större del av ökningen. I första urvalet ökade kvinnor 4,4 procent och män 0,5 procent. I andra urvalet ökade kvinnor med 4,7 procent och män med 0,2 procent.

Antagna till kurser och program

Figur 38: Antal antagna vid andra urvalet, vt 2008–vt 2018, per kurs eller program samt undervisningsform.



Antagna till flera olika slags utbildningar räknas i flera grupper. Summan av ovanstående är därför större än antal antagna totalt.

Såväl för distansutbildning som för utbildning med normal undervisning är det väsentligt fler som antas till kurser än till program. Totalt för hela perioden har båda undervisningsformerna ökat. Antalet antagna till kurser har förändrats mer än antalet antagna till program.

Antagna till distanskurser ökade kraftigt från vt 2008 till vt 2012. Därefter minskade antalen något till vt 2015 för att då öka igen. Antagna till distansprogram har också ökat kraftigt, nästan fördubblats under perioden, men antalet antagna är fortsatt väsentligt färre än för distanskurser.

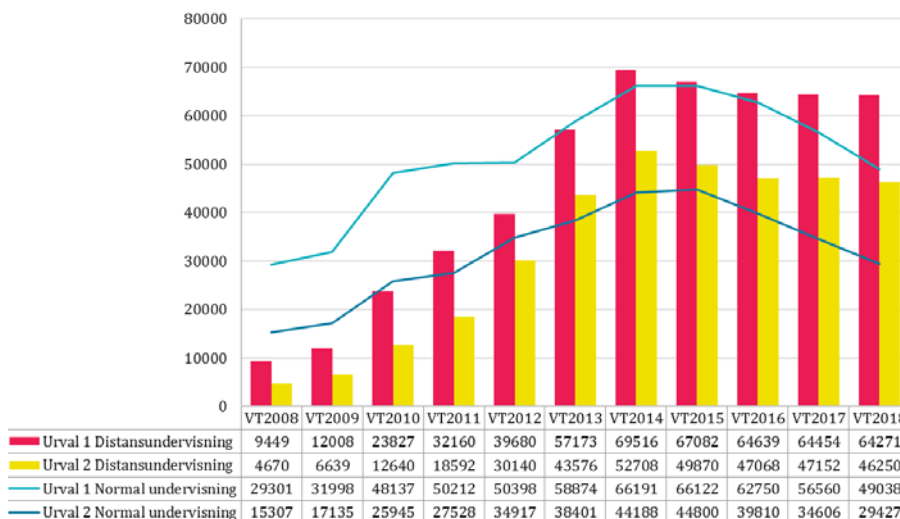
Antal registreringar på fristående kurser respektive programkurser enligt UKÅ stämmer relativt väl överens med ovanstående fördelning. Registrerade på fristående kurser var som flest läsåret 2010/11 för att därefter minska och plana ut från 2013/2014.¹¹ Liknande trend kan vi se på antal antagna även om antalet vände ner först vt 2012. Registrerade på kurser som tillhör ett program på distans har ökat under hela perioden, alltså samma utveckling som för antagna till program på distans.

11. Distansutbildning i svensk högskola. Redovisning av ett regeringsuppdrag, Universitetskanslersämbetet, Rapport 2017:18, sidan 22.

Antagna till kurser med normal undervisning har utvecklats liknande distanskurserna, och var som störst vt 2012. Antagna till program med normal undervisning har ökat konstant under perioden, men procentuellt sett är förändringen väsentligt mindre än för distansprogrammen.

Reserver

Figur 39: Antal reserver vid första och andra urvalet, vt 2008–vt 2018, per undervisningsform.



Reserver till utbildningar med båda undervisningsformerna räknas i båda grupperna. Summan av reserver till utbildning med distansundervisning och reserver till utbildning med normal undervisning är därför större än antal reserver totalt.

Vissa sökande till distansutbildning förväntar sig att det finns obegränsat med platser – det finns ju inget klassrum som kan bli fullsatt. Och även om många distansutbildningar, liksom andra utbildningar, kan ta emot alla behöriga sökande, är det vanligt att det blir fullt och sökande reservplaceras.

Antal reservplacerade ökade från vt 2008 till vt 2014 för båda undervisningsformer, men särskilt för distansutbildningar, där antalet reserver i första urvalet mer än femdubblades. Efter vt 2014 har antalet reserver minskat. Minskningen för utbildningar med normal undervisning har varit brantare än för distansutbildning. Antalet reserver till distansutbildning är sedan flera år fler än reserver till utbildningar med normal undervisning.

Fördjupning 2: Ungas möjligheter att antas vt 2018

I samband med den nya gymnasieskolan (Gy-11) som infördes 2011 infördes en gymnasieexamen och en ny sexgradig betygsskala, A–F. Det befarades att de sökande med gymnasieexamen skulle få svårare att antas, eftersom det sannolikt skulle bli svårare att nå det högsta betyget (A) då antalet betygssteg ökade.

Mot den bakgrunden beslutade regeringen att sökande med gymnasieexamen skulle konkurrera både i den ordinarie urvalsgruppen (BI) och i en egen urvalsgrupp: Blex. Beslutet gällde under en övergångsperiod från ht 2014 till VT2017. Vt 2018 är därmed den första stora vårantagningsomgång där Blex är avvecklad. Sökande med gymnasieexamen och sökande med äldre gymnasiebetyg konkurrerar nu tillsammans i samma urvalsgrupper.

Från och med höstterminen 2017 har omräkningen av vissa utländska gymnasiebetyg ändrats. Skälet till detta är att anpassa omräkningen till den nya sexgradiga svenska betygsskalan. Universitets- och högskolerådet genomför en djupare analys av förändringen som presenteras i en särskild rapport.

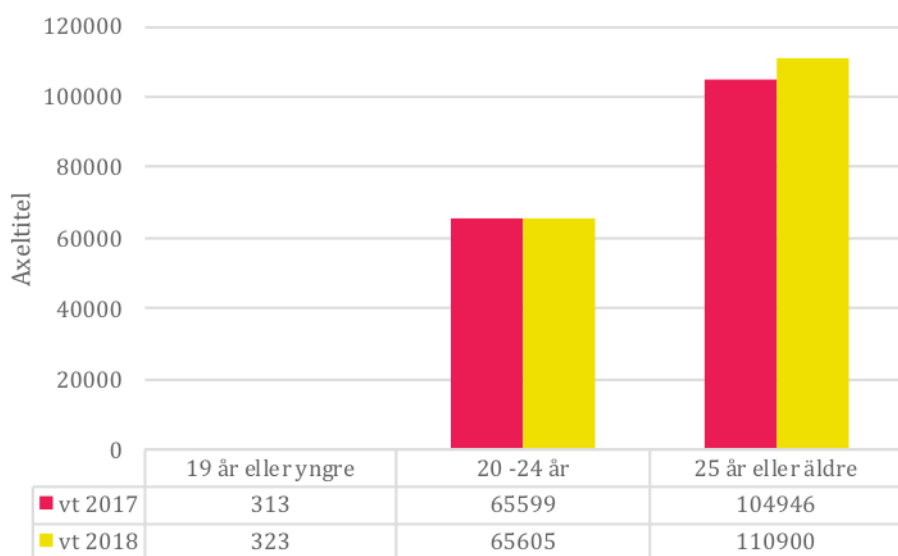
Kapitlets upplägg:

- Först jämförs antal antagna per åldersgrupp vt 2017 och vt 2018.
- Därefter tittar vi närmare på de meritvärden de sökande fått per åldersgrupp.
- Slutligen tittar vi närmare på andelen antagna per åldersgrupp till några utbildningar med hög konkurrens om platserna.

Jämförelse antal antagna per åldersgrupp

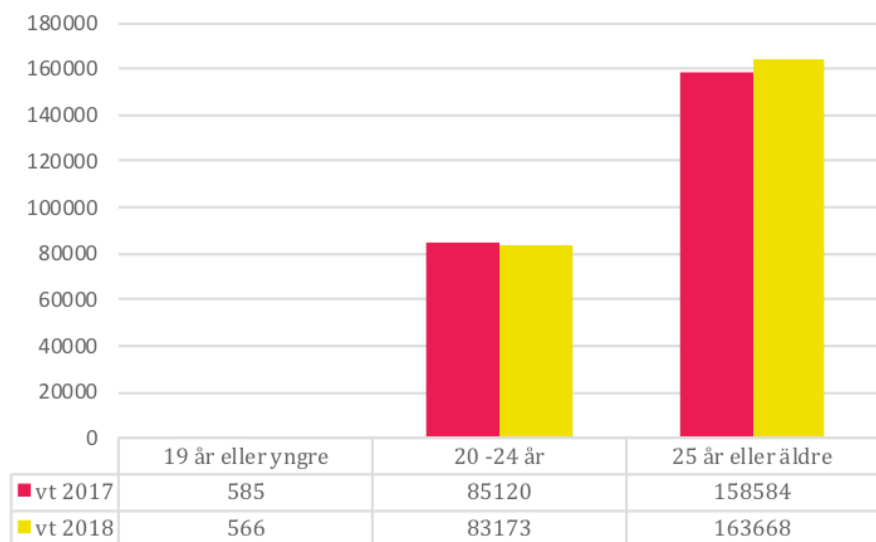
Antalet antagna i första urvalet vt 2018 ökade med 1,5 procent jämfört med vt 2017. Störst ökning hade gruppen 25 år och äldre. Gruppen 20–24-åringar var i det närmaste oförändrad.

Figur 40: Antal antagna vid första urvalet vt 2017 och vt 2018, per åldersgrupp.



Om vi tittar på antal sökande vt 2017–vt 2018 ser vi att 20–24-åringarna minskat något i antal. Att gruppen ändå har oförändrat antal antagna tyder på att gruppen inte blivit missgynnad vid avvecklingen av Blex.

Figur 41: Antal sökande vid första urvalet vt 2017 och vt 2018, per åldersgrupp.



Jämförelse andel antagna per åldersgrupp

Om vi jämför andelen behöriga sökande som antagits till någon utbildning, år från år, ser vi att det skett relativt små förändringar.

Tabell 3: Andel av behöriga sökande som antagits till utbildning vid första urvalet vt 2014–vt 2018, uppdelat efter ålder.

Åldersgrupp	Andel antagna				
	vt 2014	vt 2015	vt 2016	vt 2017	vt 2018
20 år eller yngre	73%	73%	74%	77%	80%
21 år	76%	76%	78%	81%	83%
22 år	79%	80%	81%	83%	86%
23 år eller äldre	74%	74%	76%	77%	79%
Saknar svenskt personnummer	84%	86%	87%	89%	88%
Totalt	75%	75%	76%	78%	80%

Totalt sett var det en något högre andel som antogs vt 2018 (80 procent) jämfört med vt 2017 (78 procent). Andelen antagna har ökat i alla åldersgrupper, utom de som saknar svenskt personnummer. Ökningarna är likartade vilket tyder på att de unga med gymnasieexamen inte påverkats negativt av att urvalsgruppen Blex upphört. Att andelen antagna utan svenskt personnummer minskat beror sannolikt på att omräkningen av utländska gymnasiebetyg till den svenska skalan förändrats från och med ht 2017. Visserligen har inte alla sökande utan svenskt personnummer utländska gymnasiebetyg, men grupperna överlappar till stor del.

Att rörelserna varit små hänger samman med att det här ingår alla typer av utbildningar. Olika utbildningar har olika söktryck, vissa har hård konkurrens om platserna men andra kan ta emot alla behöriga sökande.

Tittar vi istället på andelen antagna till läkarprogram, till vilka det krävs mycket goda meriter för att antas, blir bilden förstärkt.

Tabell 4: Andel av behöriga sökande som antagits till läkarutbildning vid första urvalet vt 2014–vt 2018, uppdelat efter ålder.

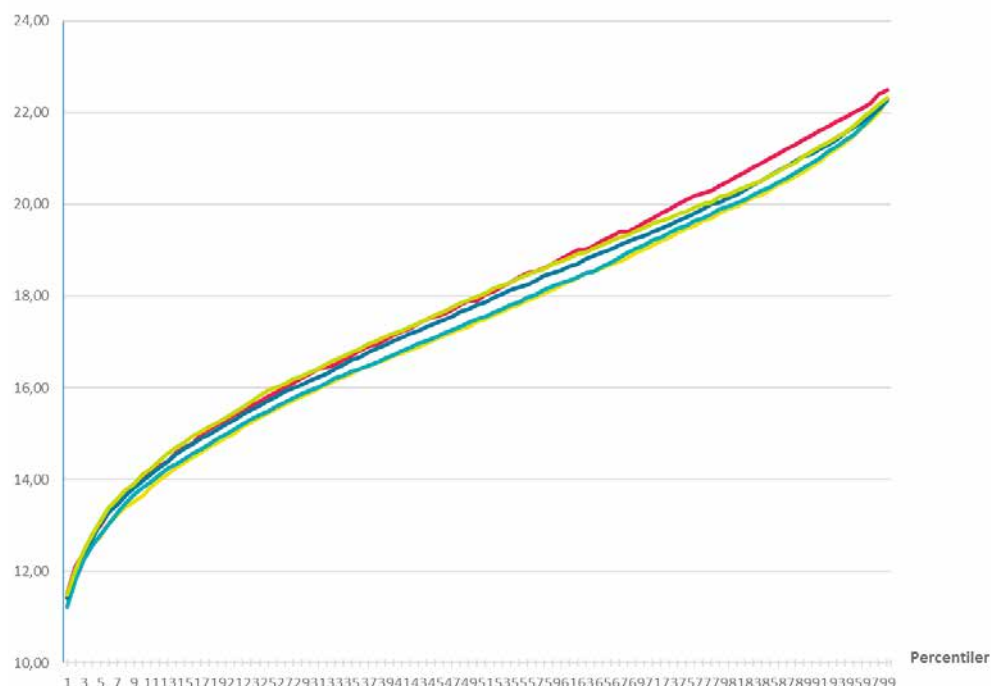
Åldersgrupp	Andel av de sökande i gruppen som antagits				
	vt 2014	vt 2015	vt 2016	vt 2017	vt 2018
20 år eller yngre	29%	23%	28%	32%	34%
21 år	23%	29%	24%	25%	29%
22 år	22%	22%	22%	26%	29%
23 år eller äldre	23%	22%	24%	23%	28%
Saknar svenskt personnummer	34%	41%	49%	49%	15%
Totalt	24%	24%	25%	26%	29%

Till läkarprogrammen har andelen antagna ökat i alla åldersgrupper utom de som saknar svenskt personnummer. Sammantaget tyder antagningsresultaten på att sökande med gymnasieexamen inte påverkats negativt av att Blex upphört.

Meritvärden för unga sökande vt 2018 jämfört med tidigare år

Med meritvärde menas det värde som den sökande konkurrerar med i respektive urvalsgrupp. I betygsurvalsgrupperna är maxvärdet 22,50.

Figur 42: Fördelningen (percentiler) av meritvärden vid första urvalet bland behöriga sökande högst 20 år gamla vt 2014–vt 2018.

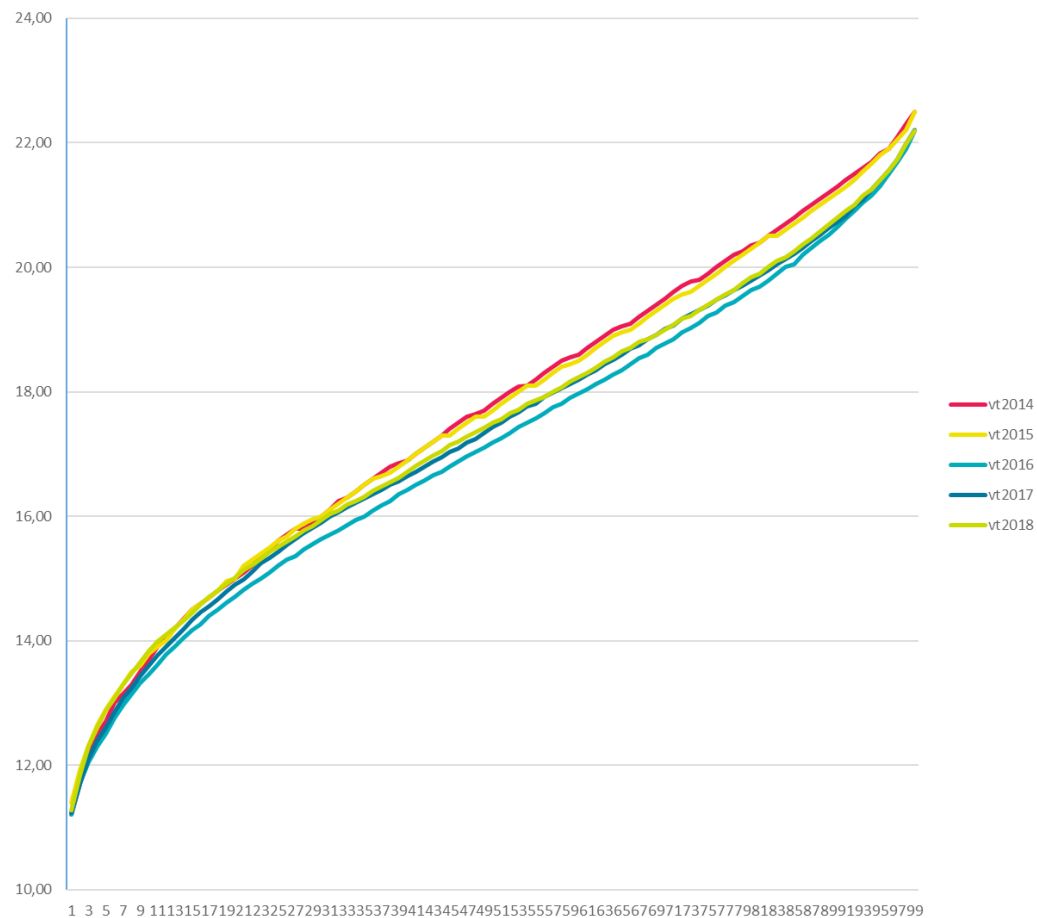


De olika kurvorna visar den kumulativa fördelningen av meritvärden för nittonåringar och yngre, alltså sökande som nyligen gått ut gymnasiet. Den första årskullen som fick gymnasieexamen gick ut våren 2014 och sökte till högskolan första gångerna ht 2014 och vt 2015.

Figuren visar att meritvärdena för sökande som då var 20 år eller yngre sjönk efter vt 2014. Sedan vt 2015 är det färre tjugoåringar som får de högsta meritvärdena.

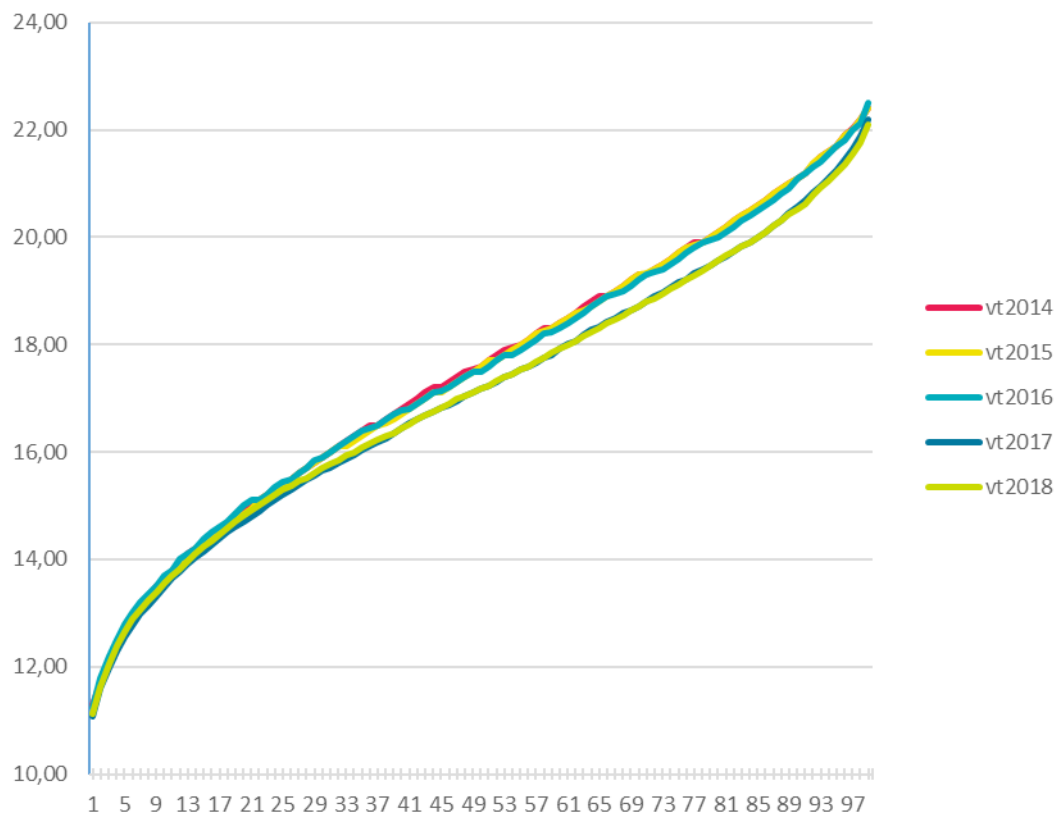
Vt 2014 var det 26 procent av de sökande tjugoåringarna som hade meritvärde på 20,00 eller högre. Vt 2015 var meritvärdena väsentligt lägre; 18 procent hade 20,00 eller högre. Därefter har meritvärdena åter stigit – vt 2018 har meritvärdena för motsvarande grupp sökande åter förbättrats, 23 procent har över 20,00.

Figur 43: Fördelningen (percentiler) av meritvärden vid första urvalet bland behöriga sökande 21 år gamla vt 2014–vt 2018.



Fördelningen av meritvärden för 21-åriga sökande följer samma mönster som för 20-åringarna, om än med ett års fördröjning. Anledningen till detta är att sökande med gymnasieexamen i normalfallet sökte sin första vårtermin vt 2016. Vt 2014 och vt 2015 hade 24 respektive 22 procent av 21-åringarna meritvärden på 20,00 eller bättre. Vt 2016 var motsvarande siffra 16 procent. Därefter har andelen sökande med höga meritvärden åter ökat; vt 2018 var andelen 18 procent.

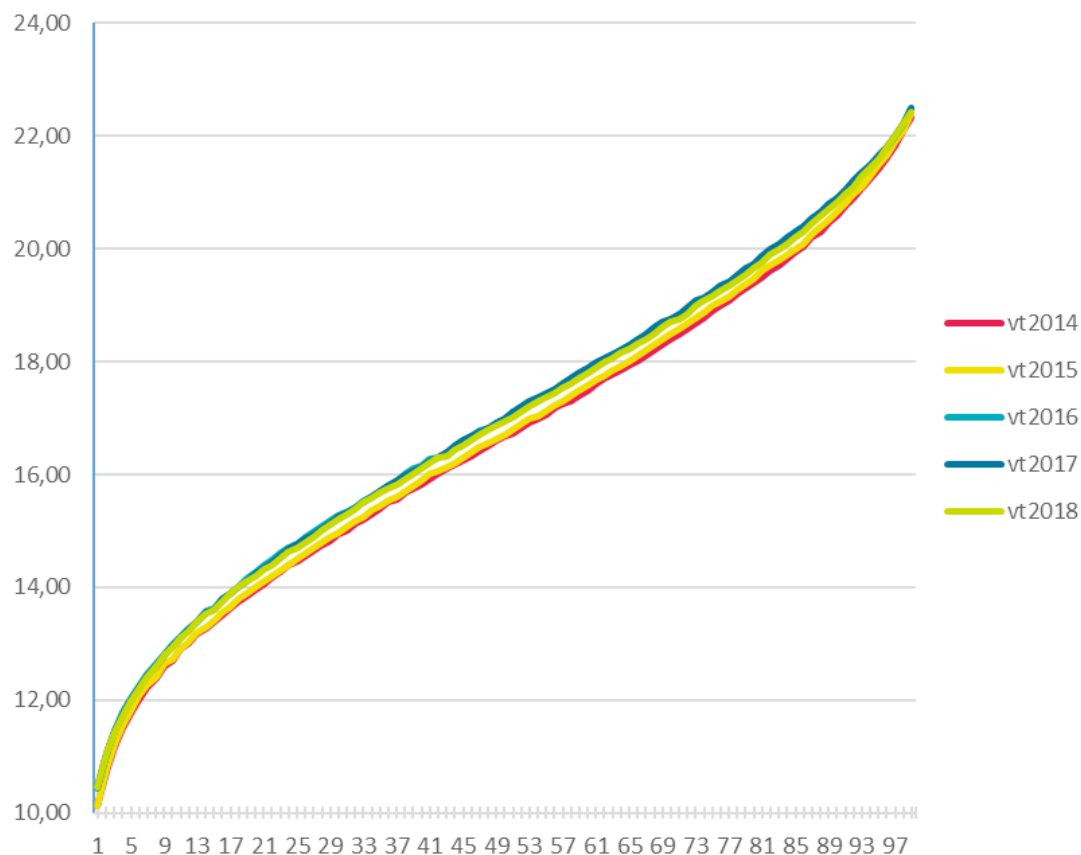
Figur 44: Fördelningen (percentiler) av meritvärden vid första urvalet bland behöriga sökande 22 år gamla vt 2014–vt 2018.



Fördelningen av meritvärden för 22-åriga sökande följer samma mönster som för 20- och 21 åringarna, men med ytterligare ett års fördröjning.

Vt 2014–vt 2016 hade 20–21 procent av 22-åringarna meritvärde på 20,00 eller bättre. Vt 2017 sjönk andelen till 15 procent. Även vt 2018 var andelen 15 procent.

Figur 45: Fördelningen (percentiler) av meritvärden vid första urvalet bland behöriga sökande 23 år eller äldre vt 2014–vt 2018.

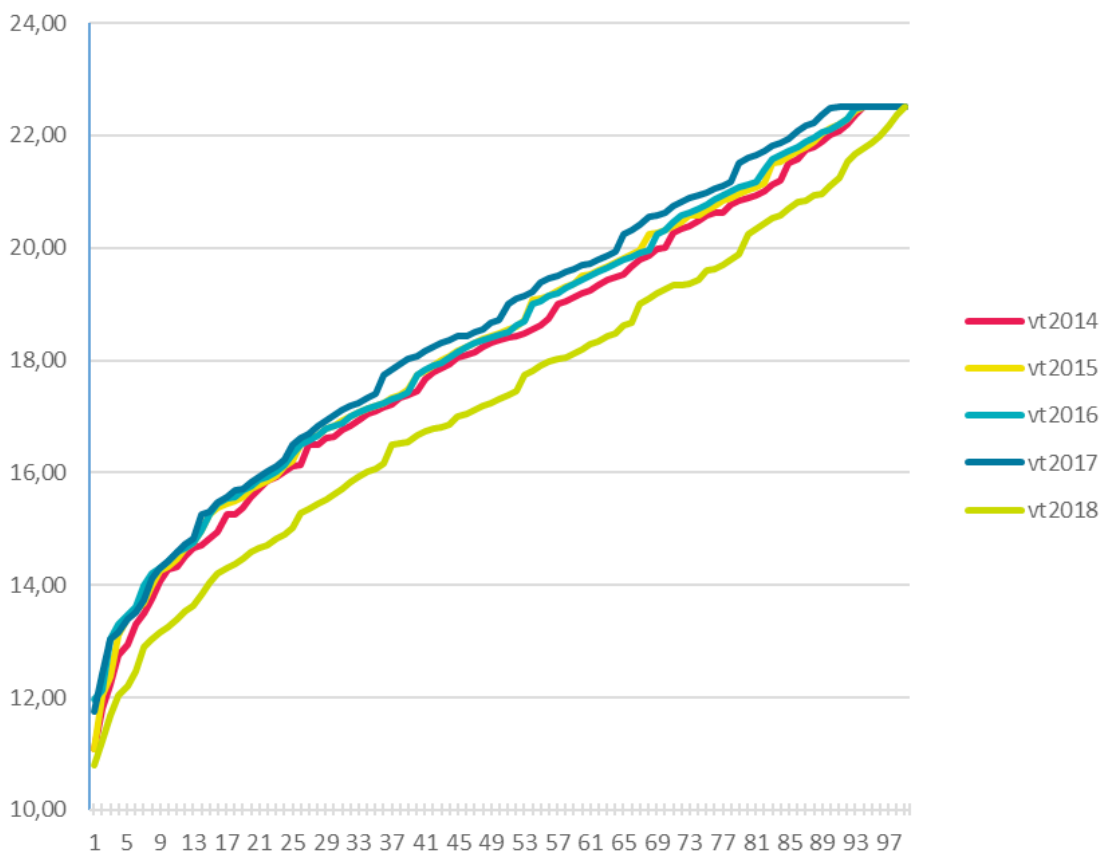


Fördelningen av meritvärden för 23-åriga eller äldre sökande följer inte riktigt samma mönster som yngre sökande,

Andelen sökande med meritvärden på 20,00 eller bättre var 14 procent vt 2014, ökade till 17 procent vt 2016 och har därefter planat ut på den nivån.

Ökningen vt 2016 beror sannolikt på att sökande med äldre gymnasiebetyg fick så kallad meritpoängskompensation. Att den här gruppen inte följer samma mönster som de yngre sökande beror på att den är väsentligt större än just 23-åringar, och att de sökande som fått gymnasieexamen därför påverkar gruppen som helhet relativt lite.

Figur 46: Fördelningen (percentiler) av meritvärden vid första urvalet bland behöriga sökande utan svenskt personnummer vt 2014–vt 2018.

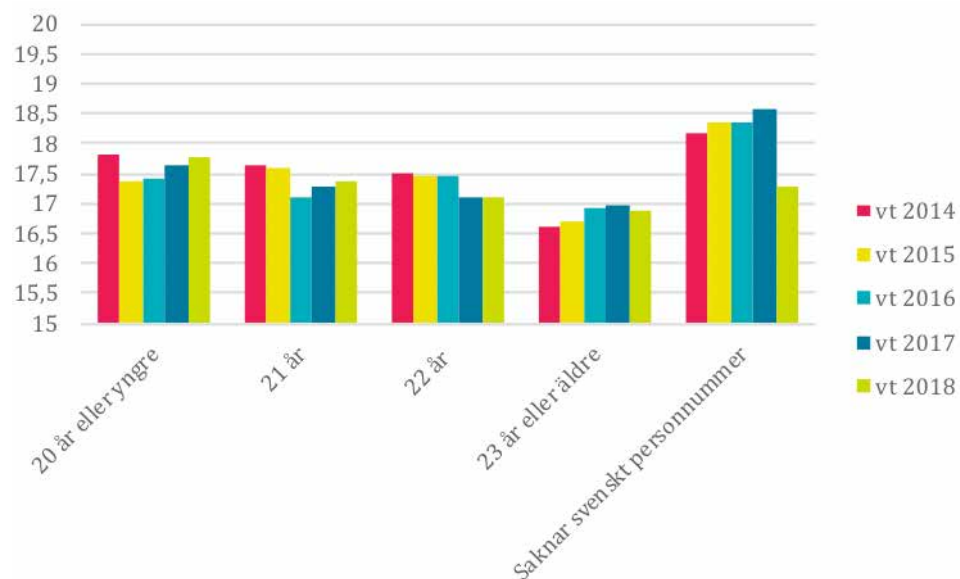


Sökande utan svenskt personnummer (ålder okänd) hade ökande meritvärden vt 2014–vt 2017 men väsentligt lägre vt 2018.

Förändringen mellan vt 2017 och vt 2018 kan sannolikt förklaras av förändrad omräkning av utländska betyg från vissa länder till den svenska skalan. Visserligen har inte alla utan svenskt personnummer nödvändigtvis utländska betyg, och inte heller har alla med svenskt personnummer svenska betyg. Men gruppen sökande utan svenskt personnummer består till stor del av sökande med utländska gymnasiebetyg.

Andelen sökande utan svenskt personnummer med meritvärde på 20,00 eller högre var under perioden vt 2014–vt 2017 30, 32, 31 respektive 35 procent. Vt 2018 var motsvarande siffra 20 procent, en minskning med hela 15 procentenheter jämfört med vt 2017.

Figur 47: Medianmeritvärdet vid första urvalet bland behöriga sökande högst 20 år, 21 år, 22 år, minst 23 år och utan svenskt personnummer vt 2014–vt 2018. Notera den kapade skalan.



Om vi tittar på hur medianmeritvärdet utvecklats för de olika åldersgrupperna samt sökande utan svenskt personnummer (ålder okänd) bekräftar det samma iakttagelser som vid respektive fördelningskurva ovan.

- Meritvärden för sökande som var 20 år eller yngre minskade från vt 2014 till vt 2015, då gymnasieexamen infördes.
- Meritvärden för 20-åringar och yngre har efter vt 2015 åter ökat något.
- Meritvärden för 21- respektive 22-åringar minskade ett respektive två år senare, då första årskullen med gymnasieexamen var så gamla.
- Meritvärden för sökande 23 år och äldre ökade vt 2016 då sökande med äldre betyg fick s.k. meritpoängskompensation.
- Meritvärden för sökande utan svenskt personnummer minskade vt 2018.

Unga sökandes chans att antas till läkar-, jurist- och tandläkarutbildningar

Hur har olika åldersgrupper sökande stått sig i konkurrensen vid antagning till högkonkurrensutbildningar? Är det så att yngre sökande antas i mindre omfattning än yngre sökande, eller vice versa? För att bedöma detta kan man titta på hur många som antagits i en viss åldersgrupp (av totalt antal antagna) och jämföra med hur många behöriga sökande som fanns i samma åldersgrupp (av totalt antal behöriga sökande).

Tabellerna nedan beskriver

- Åldersfördelningen bland behöriga sökande (% av sök).
- Kvoten mellan andel antagna och andel behöriga sökande (Ant/Sök).
- Ett exempel – sökande till läkarprogram vt 2018 som var 20 år eller yngre:
- Gruppens andel av samtliga behöriga sökande var 18,6 procent, i tabellen nedan avrundat till 19 procent.

- Gruppens andel av samtliga antagna var strax under 21,9 procent. (Framgår inte av tabellen.)
- Andelen antagna delat med andelen behöriga blir då 1,17. Kvoten blir större än 1 i och med att andelen antagna är större än andelen behöriga sökande.

Tabell 5: Åldersfördelning bland behöriga sökande till läkarprogram i första urvalet vt 2014–vt 2018 samt kvoten mellan andel antagna och andel sökande.

		Läkare				
		vt 2014	vt 2015	vt 2016	vt 2017	vt 2018
20 år eller yngre	% av sök	23%	23%	19%	19%	19%
	Ant/Sök	1,20	0,99	1,12	1,20	1,17
21 år	% av sök	16%	16%	16%	16%	15%
	Ant/Sök	0,93	1,21	0,96	0,96	0,99
22 år	% av sök	13%	11%	11%	11%	11%
	Ant/Sök	0,89	0,93	0,89	0,99	1,01
23 år eller äldre	% av sök	46%	48%	51%	50%	53%
	Ant/Sök	0,95	0,92	0,95	0,88	0,96
Saknar svenskt personnummer	% av sök	1%	2%	2%	3%	3%
	Ant/Sök	1,39	1,72	1,94	1,87	0,53

För läkarutbildningarna minskade andelen antagna 20-åringar från vt 2014 till vt 2015, då kvoten sjönk från 1,20 till 0,99. Detta var rimligtvis en konsekvens av införandet av gymnasieexamen – det blev svårare att få allra högsta betyg med den nya sexgradiga betygsskalan A–F. Samtidigt ökade kvoten för sökande utan svenskt personnummer.

Från vt 2017 till vt 2018 ökade kvoten i de flesta åldersgrupper. För de yngsta, 20 år eller yngre, sjönk kvoten något men ligger fortfarande långt över vt 2015, då gymnasieexamen nyss införts. Kvoten för sökande utan svenskt personnummer minskade kraftigt, från 1,87 till 0,53.

Tabell 6: Åldersfördelning bland behöriga sökande till juristprogram i första urvalet vt 2014–vt 2018 samt kvoten mellan andel antagna och andel sökande.

		Jurister				
		vt 2014	vt 2015	vt 2016	vt 2017	vt 2018
20 år eller yngre	% av sök	22%	22%	19%	19%	20%
	Ant/Sök	1,07	1,03	1,02	1,19	1,09
21 år	% av sök	20%	19%	18%	18%	17%
	Ant/Sök	1,20	1,12	1,06	1,09	1,21
22 år	% av sök	15%	14%	14%	14%	13%
	Ant/Sök	0,93	0,95	1,03	0,85	0,93
23 år eller äldre	% av sök	42%	43%	47%	49%	50%
	Ant/Sök	0,88	0,92	0,95	0,91	0,92
Saknar svenskt personnummer	% av sök	1%	1%	1%	1%	1%
	Ant/Sök	2,10	2,04	1,26	2,32	0,79

För juristutbildningarna var trenderna liknande de för läkarutbildningarna. Kvoten för sökande 20 år eller yngre sjönk från vt 2014 till vt 2015 men har sedan återhämtat sig. Kvoten för sökande utan svenskt personnummer har legat högt fram till vt 2017, men minskade kraftigt till vt 2018.

Tabell 7: Åldersfördelning bland behöriga sökande till tandläkarprogram i första urvalet vt 2014–vt 2018 samt kvoten mellan andel antagna och andel sökande.

		Tandläkare				
		vt 2014	vt 2015	vt 2016	vt 2017	vt 2018
20 år eller yngre	% av sök	30%	28%	24%	24%	24%
	Ant/Sök	1,11	0,98	1,03	1,13	1,19
21 år	% av sök	19%	21%	19%	18%	17%
	Ant/Sök	0,99	0,95	0,76	0,95	1,01
22 år	% av sök	13%	12%	15%	13%	13%
	Ant/Sök	0,80	1,23	1,02	1,02	1,16
23 år eller äldre	% av sök	36%	38%	41%	42%	44%
	Ant/Sök	0,88	0,89	1,03	0,87	0,86
Saknar svenskt personnummer	% av sök	2%	2%	2%	3%	3%
	Ant/Sök	3,04	2,53	1,95	2,01	0,91

Även för tandläkarutbildningar ser vi trender som liknar läkar- och juristutbildningarna.

Sökande utan svenskt personnummer har förändrats mest

Från vt 2017 till vt 2018 har alltså två förändringar påverkat olika grupper sökandes chans att bli antagna: urvalsgruppen Blex utgick, och utländska gymnasiebetyg fick ändrad omräkning till den svenska skalan.

Sökande med gymnasieexamen gick ut för första gången våren 2014 och var då i regel 19 år. Nu när det finns flera årskullar som fått gymnasieexamen utgör dessa majoriteten av såväl 20-åringarna samt 21-, 22-åringarna, och även en liten del av gruppen 23 år och äldre.

För de utbildningar som presenterats ovan var det relativt små förändringar i kvot för de flesta åldersgrupper. I några fall ökade kvoten, i andra minskade den. Det verkar alltså som att avvecklingen av Blex inte påverkat yngre sökande på något väsentligt sätt.

Däremot har sökande utan svenskt personnummer minskat kraftigt, vilket torde bero på den ändrade omräkningen av utländska betyg. Visserligen har inte alla utan svenskt personnummer nödvändigtvis utländska betyg, och inte heller har alla med svenskt personnummer svenska betyg. Men gruppen sökande utan svenskt personnummer består till stor del av sökande med utländska gymnasiebetyg. UHR utreder konsekvenser av förändringen inom ramen av ett särskilt regeringsuppdrag som slutrapporteras i februari 2018.

Bilaga 1: Definitioner av begrepp

Här definieras begrepp som är centrala för förståelsen av den antagningsstatistik som presenteras i rapporten.

Andra urvalet

I andra urvalet ingår sena sökande och behöriga sökande enligt de svar som de lämnat på antagningsbeskedet från första urvalet. Sökande som inte lämnat svar eller som har tackat nej efter första urvalet stryks och ingår inte i det andra urvalet. I redovisningen av antalet behöriga sökande, antagna och reservplacerade i samband med det andra urvalet utgörs antalet som redovisas av det samlade antalet från både det första och det andra urvalet.

Anmälningavgift

Medborgare i länder utanför EU, EES eller Schweiz är skyldiga att betala en avgift för att få sin ansökan till högre utbildning behandlad. Ett antal undantag från kravet att betala anmälningavgift finns:

- sökande som har permanent uppehållstillstånd i Sverige,
- sökande som har tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige av andra skäl än studier,
- sökande som är familjemedlem till en medborgare i en EES-stat och har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt i Sverige,
- sökande som är familjemedlem till en schweizisk medborgare och har uppehållstillstånd i Sverige,
- sökande som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige,
- sökande som har ställning som varaktigt bosatt i ett annat EU/EES-land och har uppehållstillstånd i Sverige för andra skäl än studier,
- sökande som studerar inom ramen för ett sådant utbytesprogram som regeringen beslutat att anmälningavgift inte ska tas ut för,
- sökande som är registrerad student vid svenskt lärosäte när ansökan sker,
- sökande som är student vid ett utländskt lärosäte och som nu genomför en del av sin utbildning vid ett svenskt lärosäte. I dessa fall måste studierna ingå i ett utbytesavtal som innebär att det svenska lärosätet inte tar ut någon studieavgift.

Antagna

Sökande som erbjuds en studieplats i det första eller andra urvalet benämns antagna.

Behöriga sökande

Sökande som uppfyller samtliga behörighetskrav till sökt utbildning benämns behöriga. Det avser både kraven för grundläggande behörighet och särskild behörighet.

Förstahandssökande

Med förstahandssökande avses person som sökt viss högskoleutbildning som sitt förstahandsval, det vill säga det anmälningssalternativ som står först på anmälan. I redovisningen av förstahandssökande ingår sena anmälningar.

Första urvalet

I första urvalet ingår samtliga behöriga sökande. Sökande kan per antagningsomgång antas till utbildningar om max 45 högskolepoäng i nationell vårtermin, hösttermin respektive internationella kurser och om max 30 högskolepoäng för masterutbildningar. Normen för heltidsstudier är 30 högskolepoäng per termin. Den som sökt med sen anmälan kan antas om platserna inte kan fyllas med sökande som anmält sig i tid. För att få delta i andra urvalet måste både den som antagits och den som blivit reservplacerad svara ja för att behålla sin plats eller reservplacering. Sökande som inte antagits i första urvalet kan stå som reserv till utbildningar i nationell vårtermin, hösttermin och internationella kurser på sammanlagt 210 högskolepoäng och 120 högskolepoäng i antagningsomgångarna för masterutbildningar. I nationell vårtermin, hösttermin och internationella kurser kan sökande som blivit antagna till 45 högskolepoäng stå som reserv för max 165 högskolepoäng. I masterutbildningar kan sökande som blivit antagna till 30 högskolepoäng stå som reserv för max 90 högskolepoäng.

Konkurrens

Konkurrens syftar på utbildningar där det finns minst en reservplacerad sökande, där alltså söktrycket är större än antalet tillgängliga platser. Det är lärosätet som avgör om det är aktuellt att tillåta sena anmälningar till en utbildning, och i så fall i vilket läge (före urval, efter första eller andra urvalet). Antalet utbildningar med konkurrens kan därför vara högre efter andra urvalet än efter första.

Kurs

Kurs definieras som högskoleutbildning som har en avgränsad omfattning, fastställd av universitetet eller högskolan, och för vilken kursbevis ges. Kursen kan ingå i ett program eller vara fristående från program. En kurs är med andra ord alla utbildningsalternativ som inte är ett program.

Nationell antagningsomgång

Nationella antagningsomgångar administreras av Universitets- och högskolerådet på uppdrag av lärosätena. De nationella antagningsomgångarna är nationell hösttermin (ht), nationell vårtermin (vt), nationell sommartermin (st), antagningsomgång för masterutbildningar hösttermin (MASTER ht), antagningsomgång för masterutbildningar vårtermin (MASTER vt), inter-

nationella kurser hösttermin (IK ht) samt internationella kurser vårtermin (IK vt). I MASTER ht och vt ingår master- och magisterutbildningar. I internationella kurser ingår kurser på grundnivå och på avancerad nivå, samt program på grundnivå.

Obehöriga sökande

Sökande som inte uppfyller samtliga behörighetskrav till sökt utbildning benämns obehöriga. Det kan avse både kraven för grundläggande behörighet och särskild behörighet. I redovisningen av de sökande som är skyldiga att betala anmälningsavgift redovisas även de som inte betalt avgiften och därmed inte fått sin behörighet prövad eftersom de räknas som obehöriga.

Program

Ett program är en kombination av kurser som fastställs av varje lärosäte och som kan leda till generell examen och/eller yrkesexamen inom högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Vissa lärosäten har valt ett upplägg där studenter som antas till en programutbildning inte behöver söka till de olika kurser som ingår i programmet. Andra har valt ett upplägg där studenter som är antagna till programmet är garanterade en plats på de kurser som ingår, men där de ändå måste söka kurserna i den nationella antagningsomgången.

Reservplacerade

Till gruppen reservplacerade räknas de personer som är reservplacerade till en utbildning även om de är antagna till andra utbildningar. Enda kravet är att individen har en reservplacering för något av sina sökta utbildningsalternativ. I antalet reservplaceringar ingår också sena anmälningar.

Sen anmälan

Sen anmälan uppstår när sökande anmäler sig till en utbildning efter sista anmälningsdag. En sökande kan både ha sökalternativ där anmälan gjorts i tid och sökalternativ med sen anmälan. Lärosätena har möjlighet att låta kurser och program vara öppna för anmälan efter sista anmälningsdag. Det kan gälla någon enstaka utbildning eller alla. En sen anmälan avser här den som anmält sig efter sista anmälningsdag och fram till andra urvalet. En sen anmälan kan också uppstå också när sökande kompletterar sina meriter, styrker avgiftsbefrielse eller betalar avgiften efter sista kompletteringsdatum. Sökande som bedömdes som obehöriga i första urvalet kan efter kompletteringar bedömas som behöriga i andra urvalet, även om deras anmälan då räknas som sen anmälan. En sådan sen anmälan brukar kallas återanmälan.

Sista anmälningsdag

Den dag anmälan till högre studier ska vara inlämnad för att räknas som inlämnad i tid. En förutsättning för att en sökande med sen anmälan ska antas är att det, efter det att sökande som anmält sig i tid erbjudits plats, finns lediga platser till sökalternativet. Hur många av de sökande med sena

anmälningar som erbjuds plats i första eller andra urvalet framgår inte av den statistik som redovisas.

Totalt antal sökande

Med det totala antalet sökande avses alla som sökt utbildningar, oavsett om utbildningen är deras förstahandsval eller ej och oavsett om de är behöriga eller ej.

Bilaga 2: Statistiken i våra databaser

Processen att anta sökande till svenska universitet och högskolor är komplex, och därmed är även statistiken komplex. Populationerna är föränderliga och mycket händer mellan exempelvis anmälan och terminsstart eller mellan andra urvalet och terminsstarten. De sökandes behörighet är ingen en gång för alla given egenskap. Man kan vara obehörig till sitt förstahandsval men behörig (och därmed antas till) sitt andrahandsval, och behörigheten kan – genom slutförande av behörighetsgivande utbildning – förändras över tid. Alla som söker blir inte antagna, och inte heller påbörjar alla som antas sina studier. Några som påbörjar studier har inte sökt inom ramen för antagningssystemet – det sker efteranmälningar och efterantagning till utbildningar, även långt efter terminsstart.

Statistiken över sökande och antagna i rapporten ger en bild av denna komplexa process och av inflödet i högskolan. Läsaren bör hålla i minnet att olika publikationer från olika myndigheter kan ge olika resultat beroende på frågeställningen, när statistiken hämtas och från vilken databas statistikuppgifterna hämtas.

Det som presenteras i denna rapport är baserat på data som finns i en statistikdatabas till vilken vid vissa specifika tidpunkter information förs över från antagningssystemet.

I dagsläget existerar så gott som all tänkbar information kring anmälan till svenska universitet och högskolor i antagningssystemet. Nästan alla dessa uppgifter kopieras en gång per dygn till en databas där data är sökbart via SQL-frågor i en miljö som inte stör själva arbetet med antagningarna.

Eftersom databasen uppdateras varje dag innebär detta att det aldrig är möjligt att ta fram sökande- och antagningsstatistik på ett repeterbart sätt. Då sökandeantal och övriga uppgifter i antagningssystemet hela tiden förändras under en antagningsomgång blir det praktiskt omöjligt att från dag till dag producera siffror som är jämförbara.

Genom att etablera en arbetsrutin för att göra uttag vid fyra separata tillfällen under varje nationell antagningsomgång – med de uppgifter som anses mest relevanta för framtida uppföljning – har det gått att skapa en databas med statiska och repeterbara siffror. Denna databas utgör underlag för den sökande- och antagningsstatistik som produceras av UHR.

Statistikdatabasen innehåller de uppgifter som anses mest relevanta för att fungera som underlag för den sökande- och antagningsstatistik som produceras via UHR. Databasen laddas regelbundet vid speciella tillfällen med data från antagningssystemet. Dessa tillfällen är sista ansökningsdag, första urval och andra urval. Detta sker för alla nationella antagningsomgångar. Uttag till statistikdatabasen görs vid tre tillfällen för varje antagningsomgång, vilket blir 21 gånger per år.

Informationen som finns i statistikdatabasen är utformad utifrån lärosätenas och antagningssystemets behov och är inte i första hand till för att göra statistiska bearbetningar eller presentationer, vilket innebär vissa begränsningar och påverkar vilka redovisningar som är möjliga att göra.



Utbildning, utbyte och utveckling – för alla som vill vidare

Universitets- och högskolerådet, UHR, är en statlig myndighet med ett brett uppdrag inom utbildningsområdet. Vi finns i Stockholm och i Visby.

- Vi samordnar antagningen till högskolor och universitet.
- Vi erbjuder möjligheter till internationellt utbyte, kompetensutveckling och praktik utomlands för studenter och personal inom utbildningssektorn.
- Vi ger stöd och information till alla som vill läsa vidare på universitet eller högskola.
- Vi förvaltar och utvecklar IT-system på uppdrag av universitet och högskolor.
- Vi bedömer utländska utbildningar så att personer med en utländsk examen kan söka jobb eller söka en högre utbildning i Sverige.
- Vi arbetar för en breddad rekrytering till högskolan och för att motverka diskriminering inom högskolan.
- Vi ansvarar för högskoleprovet.

